

ЗАКОН

О ОДБРАНИ

("Сл. гласник РС", бр. 116/2007, 88/2009, 88/2009 - др. закон, 104/2009 - др. закон, 10/2015 и 36/2018)

Глава И

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим законом уређују се систем одбране Републике Србије, надлежности државних органа и Војске Србије у одбрани, права и дужности државних органа, аутономних покрајина, јединица локалне самоуправе, грађана, привредних друштава, других правних лица и предузетника у одбрани, као и друга питања од значаја за одбрану.

Члан 2

Одбрана Републике Србије остварује се ангажовањем расположивих људских и материјалних ресурса, а обезбеђује употребом Војске Србије и других снага одбране на заштити суверености, независности, територијалне целovitости и безбедности.

Основни циљ одбране је одвраћање од напада и супротстављање војним и невојним изазовима, ризицима и претњама безбедности земље и заштита грађана, материјалних добара и животне средине.

Одбрана Републике Србије спроводи се јединственим системом организовања припрема грађана, државних органа, органа аутономних покрајина, органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних лица и предузетника за извршавање задатака одбране и рад и употребу Војске Србије и других снага одбране у остваривању и очувању безбедности Републике Србије и њених грађана.

Одбрана Републике Србије спроводи се самостално, а може се спроводити и у сарадњи са другим државама и међународним безбедносним организацијама у оквиру институција система националне, регионалне и глобалне безбедности.

Члан 3

Република Србија у области одбране остварује сарадњу с другим државама и међународним организацијама и институцијама система националне, регионалне и глобалне безбедности у изградњи и очувању мира у свету и извршава обавезе које проистичу из чланства у Уједињеним нацијама и обавеза преузетих потврђеним међународним уговорима.

Члан 4

Основни појмови који се користе у овом закону имају следећа значења:

1) **систем одбране Републике Србије** је део система националне безбедности који представља јединствену, нормативно, структурно и функционално уређену целину, чији је циљ заштита суверености, независности, територијалне целовитости и безбедности Републике Србије од свих облика спољњег и унутрашњег угрожавања у миру, ванредном стању и рату;

1а) **одбрана Републике Србије** је функција државе којом се обезбеђује сувереност, независност, територијална целовитост и безбедност Републике Србије; одбрана Републике Србије обухвата војну и цивилну одбрану;

1б) **субјекти система одбране** су: грађани, државни органи, органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица, предузетници и Војска Србије;

2) **снаге одбране** у ширем смислу су људски и материјални потенцијали Републике Србије, а у ужем смислу снаге одбране на основу закона чине организоване структуре субјеката система одбране;

3) **војна одбрана** је део одбране Републике Србије који обухвата скуп мера и активности усмерених на припреме за одбрану и одбрану Републике Србије употребом Војске Србије;

4) **цивилна одбрана** је део одбране Републике Србије који обухвата скуп мера и активности усмерених на: припреме за одбрану и одбрану Републике Србије невојним средствима; обезбеђивање успешног функционисања државних органа, органа аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе, привредних друштава и других правних лица, заштите и спасавања и обезбеђења услова за живот и рад грађана и задовољења потреба снага одбране у ванредном и ратном стању;

4а) **цивилна заштита** је организован систем чија је основна делатност заштита, спасавање и отклањање последица елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и других већих опасности које могу угрозити становништво, материјална и културна добра и животну средину у миру и ванредном и ратном стању;

5) **Војска Србије** је организована оружана снага која брани Републику Србију од оружаног угрожавања споља и извршава друге мисије и задатке у складу с Уставом, законом и принципима међународног права који регулишу употребу силе;

6) **ванредно стање** је стање јавне опасности у којем је угрожен опстанак државе или грађана, а последица је војних или невојних изазова, ризика и претњи безбедности;

7) **ратно стање** је стање опасности у којем је оружаним деловањем споља угрожена сувереност, независност и територијална целовитост земље, односно мир у региону, које захтева мобилизацију снага и средстава за одбрану;

8) **припреме за одбрану** обухватају активности снага одбране које се заснивају на утврђеној стратегији одбране, а спроводе се у складу с плановима одбране;

9) **одбрамбени интереси** су: заштита суверености, независности и територијалне целовитости Републике Србије; заштита безбедности државе и њених грађана; очување мира и безбедности у региону и свету; војна неутралност и сарадња и партнерство са државама и међународним организацијама у области безбедности и одбране;

10) **војни изазови, ризици и претње безбедности** испољавају се у облику: агресије, оружане побуне и других облика употребом оружане силе;

11) **невојни изазови, ризици и претње безбедности** испољавају се у облику: тероризма, организованог криминала, корупције, елементарних непогода, техничко-технолошких и других несрећа и опасности;

12) **људски ресурси у одбрани** обухватају демографски потенцијал државе који подлеже обавези одбране, који је способан и обучен за укључивање у систем одбране;

13) **материјални ресурси у одбрани** обухватају природне, привредне, финансијске, информационе и остале потенцијале државе, који се ангажују за потребе одбране;

13а) **војно постројење** је једна или више технолошких линија, погона или производних целина у оквиру команде, јединице и установе Војске Србије, војне јединице и војне установе која је организационо и функционално везана за Министарство одбране и привредног друштва које је у складу са законом регистровано за производњу наоружања и војне опреме чији је оснивач Република Србија, односно које у целини или делимично послује капиталом у државној својини, у складу са законом и оснивачким актом;

13б) **војно складиште** је складиште сировина, енергената или готових производа које користи команда, јединица и установа Војске Србије, војна јединица и војна установа која је организационо и функционално везана за Министарство одбране или привредно друштво које је у складу са законом регистровано за производњу наоружања и војне опреме чији је оснивач Република Србија, односно које у целини или делимично послује капиталом у државној својини, у складу са законом и оснивачким актом;

14) **Стратегија националне безбедности Републике Србије** је највиши стратешки документ чијом реализацијом се штите национални интереси Републике Србије од изазова, ризика и претњи безбедности у различитим областима друштвеног живота;

15) **Стратегија одбране Републике Србије** је највиши стратешки документ у области одбране којим се дефинишу ставови о безбедносном окружењу, одбрамбеним интересима, мисијама и задацима Војске Србије, структура и функционисање система одбране;

16) **Доктрина Војске Србије** је основни доктринарни документ у којем се дефинишу општа опредељења о војној делатности, организовању, припремама, употреби и обезбеђењу Војске Србије у миру, ванредном и ратном стању, у складу са Уставом и Стратегијом одбране Републике Србије и представља оквир за израду нижих доктринарних докумената;

16а) **доктринарна документа нижег нивоа** су доктрине на оперативном нивоу командовања, функционалне доктрине, правила, упутства и друга документа којима се разрађују садржаји Доктрине Војске Србије;

17) **Дугорочни план развоја система одбране Републике Србије** је документ планирања одбране у којем се утврђују дугорочни циљеви и приоритети развоја система одбране, будуће способности система одбране, садржај и динамика развоја система одбране, финансирање система одбране и друга питања од значаја за функционисање и развој система одбране;

17а) **Средњорочни план и програм развоја система одбране** је документ планирања у којем се утврђују средњорочни циљеви и приоритети развоја система одбране, садржај и динамика развоја система одбране, финансијски оквир и друга питања од значаја за функционисање и развој система одбране;

17б) **планирање одбране** је функција управљања системом одбране чијом реализацијом се одређују циљеви у области одбране и начини остваривања тих циљева; планирање одбране се реализује изградом стратегијско-доктринарних докумената, планирањем развоја и планирањем употребе снага;

18) **Стратегијски преглед одбране Републике Србије** је документ планирања одбране у којем се даје преглед стања одбрамбених способности и достигнутог степена развоја система одбране, утврђују потребне способности, стратешка опредељења и приоритети развоја система одбране, као и друга питања од значаја за функционисање и развој система одбране;

19) **систем управљања ваздушним саобраћајем**, у ширем смислу, обухвата јединство организација, служби и јединица, објеката, опреме и средстава, вештина, информација и доктрине (регулатива и процедура) успостављених ради омогућавања безбедног и ефикасног кретања ваздухоплова у свим фазама маневрисања, а састоји се од међусобно инерактивних елемената на земљи и у ваздуху; **систем управљања ваздушним саобраћајем**, у ужем смислу, је део система националне безбедности и јединствен облик цивилно-војног организовања ради контроле, заштите и одбране ваздушног простора, регулисања и надзора над функционисањем система и пружања услуга у миру, ратном и ванредном стању;

20) **управљање системом одбране** представља процес усмеравања субјеката одбране у извршавању њихових обавеза и задатака;

21) **демократска и цивилна контрола Војске Србије** посебно обухвата: контролу употребе и развоја Војске Србије, интерну и екстерну контролу трошкова за војне потребе, праћење стања и обавештавања јавности о стању припрема Војске Србије, обезбеђење слободног приступа информацијама од јавног значаја и утврђивање одговорности за вршење војних дужности у складу са законом;

22) **транспарентност у финансирању потреба одбране** посебно обухвата: предлагање, припреме, исказивање и контролу трошкова система одбране; приказивање циљева и задатака за које су неопходна одговарајућа средства; подношење извештаја о наменском трошењу тих средстава и сталну контролу трошкова система одбране;

23) **мултинационалне операције** су активности које се предузимају у оквиру система колективне безбедности и система колективне одбране, у складу с међународним правом и потврђеним међународним уговорима;

24) **стандард одбране Републике Србије (СОРС)** је документ који се доноси у прописаном поступку за специфичне потребе одбране и садржи техничке спецификације или критеријуме којима се обезбеђује да материјали, производи, процеси или услуге одговарају намени и квалитету.

Члан 5

Одбрана земље се остварује:

1) организовањем и припремањем субјеката одбране за извршавање задатака у ратном и ванредном стању;

2) предузимањем мера и радњи за рад субјеката одбране и за употребу Војске Србије и других снага одбране у ратном и ванредном стању до коначног отклањања или престанка опасности за земљу;

3) предузимањем мера и активности на заштити и спасавању људи и материјалних добара и животне средине у ратном и ванредном стању;

4) учешћем у мултинационалним операцијама.

Члан 6

Припрема за одбрану је право и дужност субјеката одбране да планирају своје припреме за извршавање задатака одбране и предузимају мере и радње за рад и за употребу Војске Србије и других снага одбране у ратном и ванредном стању.

Осим припрема из става 1. овог члана, Министарство одбране и Војска Србије спроводе припреме за учешће у мултинационалним операцијама.

Члан 7

Документи планирања одбране су: стратегијско-доктринарни документи, документи планирања развоја и документи планирања употребе снага.

Основни стратегијско-доктринарни документи су: Стратегија националне безбедности Републике Србије, Стратегија одбране Републике Србије и Доктрина Војске Србије.

Основни документи планирања развоја су: Дугорочни план развоја система одбране Републике Србије, Стратегијски преглед одбране Републике Србије и Средњорочни план и програм развоја система одбране.

Основни документи планирања употребе снага су План одбране Републике Србије и План употребе Војске Србије као његов саставни део.

Члан 8

Припадници Војске Србије и других снага одбране дужни су да се увек и у свим околностима при извођењу борбених и неборбених операција придржавају правила међународног хуманитарног права о поступању с рањеницима и заробљеницима и заштити становништва и других правила тог права и међународних стандарда о употреби силе, у складу с Уставом, законом и потврђеним међународним уговорима.

Припадник Војске Србије и других снага одбране има право да одбије наређење којим се од њега тражи поступање супротно Уставу, закону и правилима међународног хуманитарног права.

Глава II

НАДЛЕЖНОСТИ ДРЖАВНИХ ОРГАНА У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ

Народна скупштина

Члан 9*

Народна скупштина доноси законе и друга општа акта у области одбране и остварује демократску и цивилну контролу Војске Србије.

Народна скупштина у области одбране:

- 1) одлучује о рату и миру и проглашава ратно и ванредно стање;
- 2) усваја Стратегију националне безбедности Републике Србије;
- 3) усваја Стратегију одбране Републике Србије;
- 4) усваја Дугорочни план развоја система одбране Републике Србије;
- 5) доноси законе о потврђивању међународних уговора у области одбране и војне сарадње;
- 6) прописује мере одступања од људских и мањинских права у ратном и ванредном стању;
- 7) *(брисана)*

8) одлучује о употреби Војске Србије ван граница Републике Србије;

9)* *(престала да важи)*

10) одлучује о висини средстава за финансирање потреба одбране;

11) разматра остваривање Плана одбране Републике Србије;

12) надзире рад служби безбедности;

13) врши и друге послове одређене законом.

Годишњи извештај Владе о стању припрема за одбрану разматра се на седници надлежног одбора Народне скупштине.

Члан 10

Када Народна скупштина није у могућности да се састане:

1) одлуку о проглашењу ратног стања доносе заједно председник Републике, председник Народне скупштине и председник Владе;

2) мере одступања од Уставом зајемчених људских и мањинских права у ратном стању заједно утврђују председник Народне скупштине, председник Републике и председник Владе;

3) одлуку о проглашењу ванредног стања доносе заједно председник Републике, председник Народне скупштине и председник Владе, под истим условима као и Народна скупштина;

4) мере којима се одступа од људских и мањинских права у ванредном стању може прописати Влада, уредбом, уз супотпис председника Републике.

Председник Републике

Члан 11

Председник Републике, у складу са законом, командује Војском Србије.

Председник Републике у области одбране нарочито:

1) подноси заједно с Владом Народној скупштини предлог за проглашење ратног и ванредног стања;

2) даје сагласност на нацрт основних докумената планирања развоја;

3) усваја Доктрину Војске Србије, на основу предлога министра одбране и даје сагласност на нацрт осталих основних стратегијско-доктринарних докумената;

4) наређује спровођење Плана одбране Републике Србије;

5) *(брисана)*

6) усваја План мобилизације Војске Србије;

7) наређује спровођење мера приправности, општу и делимичну мобилизацију;

8) усваја План употребе Војске Србије и наређује њену употребу;

9) (брисана)

10) доноси смернице за изградњу оперативне и функционалне способности Војске Србије;

11) поставља и разрешава начелника Генералштаба Војске Србије, уз мишљење министра одбране;

12) (брисана)

13) врши и друге послове одређене законом.

За обављање послова из става 1. овог члана, председник Републике доноси: указе, директиве, наређења, наредбе, смернице, одлуке, правила и друга акта.

Председник Републике образује војни кабинет за послове из своје надлежности у области одбране.

Председник Републике своја овлашћења у области одбране може пренети на министра одбране, осим одлучивања о употреби Војске Србије, одлучивања о постављењима, унапређењима и разрешењима официра која су у надлежности председника Републике на основу закона и овлашћења за доношење стратегијско-доктринарних и планских докумената чије је доношење у законској надлежности председника Републике.

Влада

Члан 12

Влада утврђује и води политику одбране, предлаже и извршава законе и општа акта Народне скупштине која се односе на одбрану.

Влада у области одбране нарочито:

1) подноси Народној скупштини заједно с председником Републике предлог за проглашење ратног и ванредног стања;

1а) усваја Процену војних и невојних изазова, ризика и претњи по безбедност земље, на предлог министра одбране;

2) предлаже Народној скупштини усвајање Стратегије националне безбедности Републике Србије, Стратегије одбране Републике Србије и Дугорочног плана развоја система одбране Републике Србије;

2а) доноси акционе планове за спровођење Стратегије националне безбедности Републике Србије и Стратегије одбране Републике Србије;

3) усваја Стратегијски преглед одбране Републике Србије и Средњорочни план и програм развоја система одбране, на предлог министра одбране;

4) усваја План одбране Републике Србије, осим Плана употребе Војске Србије и Плана мобилизације Војске Србије;

5) предлаже Народној скупштини доношење закона из области одбране, безбедности и Војске Србије;

6) предлаже Народној скупштини доношење закона о потврђивању међународних уговора из области одбране и војне сарадње;

- 7) доноси Смернице за израду Плана одбране Републике Србије, на предлог министра одбране;
- 8) усваја Годишњи извештај о стању припрема за одбрану и о томе извештава Народну скупштину;
- 9) одобрава планове одбране органа државне управе и утврђује њихову организацију за рад у ратном и ванредном стању;
- 10) прописује мере приправности субјеката система одбране у ратном и ванредном стању, осим приправности Војске Србије;
- 11) предлаже председнику Републике спровођење мера приправности и општу и делимичну мобилизацију, осим мобилизације Војске Србије;
- 12) *(брисана)*
- 13) одлучује о одређивању правних лица који су од значаја за одбрану Републике Србије;
- 14) одлучује о одређивању производа и услуга од посебног значаја за одбрану Републике Србије;
- 15) одређује врсте инвестиционих објеката и просторних и урбанистичких планова од значаја за одбрану и ближе уређује начин и поступак постављања захтева и обавештавања надлежних органа за припремање, доношење и спровођење просторних и урбанистичких планова и обавеза инвеститора објеката од значаја за одбрану при пројектовању, изградњи и реконструкцији тих објеката по којима су дужни да поступају у складу са законом;
- 16) одлучује о оснивању и укидању војношколских и војних научноистраживачких установа, о њиховом укључивању у образовни и научноистраживачки систем Републике Србије и о оснивању буџетских фондова за потребе обезбеђења средстава за финансирање војног образовања и војне научноистраживачке делатности;
- 17) прописује начела и критеријуме за унутрашње уређење и систематизацију радних места у Министарству одбране, на основу предлога министра одбране;
- 18) прописује критеријуме за распоређивање грађана и материјалних средстава за потребе одбране и попуне Војске Србије, на основу предлога министра одбране;
- 19) прописује начела и критеријуме за организацију служби криптозаштите у Републици Србији, на предлог Министарства одбране;
- 20) прописује начин и поступак спровођења мобилизације, осим мобилизације Војске Србије, као и начин и поступак извршавања војне, радне и материјалне обавезе у ратном и ванредном стању, на предлог Министарства одбране;
- 21) прописује начин, поступак и мере заштите поверљивих проналазака значајних за одбрану, на предлог Министарства одбране;
- 22) прати и усмерава истраживање, развој, производњу и промет наоружања и војне опреме;
- 23) предузима мере за стварање, употребу, коришћење, обнављање и размештај резерви за потребе одбране и обезбеђује средства за финансирање посебних задатака у одбрани у ратном и ванредном стању, на основу предлога ресорних министарстава;
- 24) одлучује о броју и распореду изасланстава одбране Републике Србије и војних представништава Републике Србије у иностранству, на предлог министра одбране;

25) (брисана)

26) врши и друге послове одређене законом.

Члан 13

У ратном и ванредном стању, Влада спроводи одлуке Народне скупштине и председника Републике, које се односе на:

- 1) функционисање државних органа, органа аутономних покрајина, органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних лица и предузетника на територији Републике Србије;
- 2) прелазак државних органа с мирнодопске на организацију утврђену за ратно и ванредно стање и њихово функционисање према плановима одбране;
- 3) предузимање мера за извршавање међународних обавеза у вези с поступањем с ратним заробљеницима, страним држављанима и њиховом имовином.

Министарство одбране

Члан 14

Министарство одбране, у оквиру свог делокруга, предлаже и спроводи политику одбране, извршава законе и међународне уговоре, општа акта Народне скупштине, Владе и акта председника Републике из области одбране.

Министарство одбране обавља послове који се односе на:

- 1) израду предлога Процене војних и невојних изазова, ризика и претњи по безбедност земље;
- 2) израду нацрта Стратегије националне безбедности Републике Србије, Стратегије одбране Републике Србије и Дугорочног плана развоја система одбране Републике Србије и усвајање документа за њихову разраду;
- 3) израду предлога акционих планова за спровођење Стратегије националне безбедности Републике Србије и Стратегије одбране Републике Србије;
- 4) предлагање Доктрине Војске Србије;
- 5) израду предлога Стратегијског прегледа одбране Републике Србије;
- 6) израду Средњорочног плана и програма развоја система одбране;
- 7) израду предлога годишњег извештаја Владе о стању припрема за одбрану;
- 8) израду нацрта закона из области одбране, безбедности и Војске Србије, здравствене заштите и здравственог осигурања војних осигураника, војног образовања, производње наоружања и војне опреме и друго;
- 9) израду нацрта закона о потврђивању међународних уговора у области одбране и војне сарадње и закључивање административних уговора за њихово извршавање;

- 10) израду платформи за вођење преговора и закључивање међународних уговора у области одбране и војне сарадње и њихово извршавање;
- 11) закључивање међународних уговора о сарадњи с министарствима и оружаним снагама других држава и закључивање административних уговора за њихово извршавање (протоколи, меморандуми и др.);
- 12) планирање и остваривање међународне сарадње у области одбране и војне сарадње;
- 13) припремање Смерница за израду Плана одбране Републике Србије;
- 14) припремање и доношење Упутства о јединственој методологији за израду планова одбране и мерама безбедности у изради планова одбране у складу с одлуком и Смерницама за израду Плана одбране Републике Србије;
- 15) израду аката и планских докумената на основу којих се припремају, израђују и усклађују планови одбране којима се планирају мере и радње за рад грађана, државних органа, привредних друштава, других правних лица и предузетника и за употребу Војске Србије и других снага одбране у ратном и ванредном стању;
- 16) контролу припрема за одбрану и давање претходне сагласности на предлоге планова одбране које израђују и припремају носиоци обавезе планирања и њихову усаглашеност с плановима развоја система одбране и усаглашеност с плановима које израђује, припрема и доноси Војска Србије;
- 17) планирање, припремање и контролу спровођења мобилизације и активирање субјеката система одбране за извршавање задатака у ратном и ванредном стању, у складу са законом и одлукама надлежних органа;
- 18) извршавање војне обавезе и њено усклађивање са извршавањем радне и материјалне обавезе у складу с посебним законом;
- 19) одређивање програма обуке и уређивање начина и поступка планирања и спровођења планова обуке грађана за одбрану земље преко надлежних територијалних органа Министарства одбране, у сарадњи са субјектима система одбране и Генералштабом Војске Србије;
- 20) планирање, сарадња и организовање цивилно-војних односа у извршавању заједничких послова у области одбране и безбедности;
- 21) уређивање организације, задатака, начина и посебних услова вршења спортске, музејске, архивске, издавачко-информативне, библиотечко-информационе, музичке и филмске делатности и других делатности за потребе Министарства одбране и Војске Србије под условима прописаним посебним законом којим се уређују ове делатности;
- 22) уређивање начина вредновања, чувања и развијања војних традиција у Министарству одбране и Војсци Србије (војни ветерани, заштита спомен-обележја у војним објектима и спомен-собе) и начина сарадње са удружењима која негују традиције ослободилачких ратова Србије;
- 23) уређивање система селекције, класификације, каријерног вођења и саветовања и психолошке делатности у складу са законом;
- 24) организовање, модернизацију и унапређење телекомуникационо-информатичког обезбеђења и средстава посебне намене за потребе Министарства одбране и Војске Србије и криптозаштите за потребе Министарства одбране и Војске Србије и других државних органа;

- 25) уређивање начина и поступка усклађивања телекомуникационо-информатичког обезбеђења, телекомуникационих и рачунарских мрежа и средстава с потребама одбране под условима прописаним посебним законом;
- 25а) уређивање начина, поступка, рационализације и унапређења саобраћаја и транспорта људи и средстава у систему одбране;
- 26) прописивање начина и посебних услова и поступака за уређење и припрему територије и акваторије за потребе одбране;
- 27) одређивање и прописивање заштитних зона око војних комплекса и војних објеката и мера њихове заштите, обележавања и овлашћења за приступ тим објектима;
- 28) уређивање начина и поступка истраживања, развоја, производње и промета наоружања и војне опреме за потребе Војске Србије;
- 29) опремање и наоружавање Војске Србије и других снага одбране, спровођење поступка набавки у складу са законом којим се уређују јавне набавке и материјално обезбеђивање Војске Србије;
- 30) планирање, управљање, контролу и спровођење безбедносно-обавештајних послова од значаја за одбрану у складу са законом;
- 31) планирање и организовање школовања и усавршавања за рад на пословима одбране и безбедности земље и надзор над радом војних школа у складу с посебним законом;
- 32) развој војног образовања и војне научноистраживачке делатности од значаја за одбрану и Војску Србије и уређивање начина и поступка за њихово усклађивање с општим системом образовања и научноистраживачке делатности у Републици Србији под условима прописаним законом којим се уређују ове делатности;
- 33) организовање, планирање, спровођење и развој научноистраживачке и инвентивне делатности од значаја за одбрану;
- 34) статусна и друга питања припадника Војске Србије у складу са законом;
- 35) доношење аката о организацији Министарства одбране и Војске Србије;
- 36) образовање и организовање финансијске службе у Министарству одбране, командама, јединицама и установама Војске Србије и војним јединицама и војним установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране у складу с прописима о буџетском систему;
- 37) образовање и укидање изасланстава одбране и војних представништава, у складу с одлуком Владе о броју и распореду изасланстава одбране и војних представништава Републике Србије у иностранству;
- 38) организовање и унапређење информационог система у области материјалног и финансијског пословања за потребе финансијског извештавања, сагласно усвојеним стандардима;
- 39) ближе уређивање начина и поступка израде предлога средњорочног и финансијског плана у Министарству одбране и Војсци Србије, у складу са законом којим се уређује буџетски систем;
- 40) планирање, организовање, извршење и контролу материјалног и финансијског пословања;

41) планирање, организовање, надзор и изградњу војних објеката, као и инвестиционо одржавање објеката инфраструктуре на коришћењу у Министарству одбране и Војсци Србије;

42) прибављање, располагање, коришћење, управљање и одржавање непокретних ствари за војне потребе, стамбених зграда, станова, гаража, пословног простора за потребе Министарства одбране и Војске Србије и објеката за привремени смештај професионалних pripadnika Војске Србије и запослених у Министарству одбране;

43) прописивање начина и поступка пописа непокретности за посебне намене које користе Министарство одбране и Војска Србије и вођење војног катастра под условима прописаним законом којим се уређује државни премер и катастар;

44) надзор и управљање над привредним друштвима регистрованим за производњу наоружања и војне опреме чији је оснивач Република Србија, односно која послују капиталом у већинском државном власништву у складу са законом и актом оснивача;

45) прибављање, располагање, коришћење, управљање и одржавање непокретних и покретних ствари за репрезентативне потребе Министарства одбране и Војске Србије у земљи и иностранству;

46) уређивање начина и поступка планирања, организовања, спровођења и контроле безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара и експлозија у Министарству одбране и Војсци Србије под условима прописаним законима којима се уређују ове делатности;

47) уређивање начина и поступка планирања, организовања, спровођења и контроле заштите животиња и здравствени надзор над производњом и прометом намирница и предмета опште употребе у Министарству одбране и Војсци Србије;

48) прописивање начина и поступка планирања, организовања, спровођења и контроле метролошке делатности за потребе Министарства одбране и Војске Србије под условима прописаним законом којим се уређује метролошка делатност и међународним прописима и стандардима;

49) прописивање начина и поступка планирања, организовања, спровођења и контроле послова стандардизације (оперативна, материјална и административна), типизације и унификације производа и услуга, објеката и уређаја за потребе одбране и Војске Србије и издавања сагласности под условима прописаним посебним законом којим се уређује стандардизација и закљученим међународним уговорима;

50) прописивање начина и поступка организовања послова израде номенклатуре и кодификације ствари за посебне намене које користе Министарство одбране и Војска Србије;

51) уређивање поступка за оцењивање усаглашености у истраживању, развоју и производњи наоружања и војне опреме, извођењу радова и вршењу услуга за потребе Министарства одбране и Војске Србије под условима прописаним посебним законом којим се уређује ова делатност и прихваћеним међународним прописима, стандардима одбране и сродним документима;

52) доношење стандарда одбране Републике Србије (СОРС), прописа о квалитету производа и сродних докумената, метролошких услова и упутстава за преглед мерне опреме у области одбране;

53) прописивање начина одређивања тактичких и техничких носилаца за наоружање и војну опрему и остала средства у Министарству одбране и Војсци Србије;

54) сарадњу и координацију са органима државне управе и осталим државним органима, органима аутономних покрајина и органима јединица локалне самоуправе у припремању и спровођењу планова одбране и извршавању прописаних надлежности, права и дужности;

55) организацију, преношење и спровођење мера приправности, мобилизације и попуне државних органа, органа јединица локалне самоуправе, привредних друштава, других правних лица и предузетника;

56) заједнички цивилно-војни систем управљања ваздушним саобраћајем за потребе одбране под условима прописаним законом којим се уређује ваздушни саобраћај;

57) заједнички цивилно-војни систем управљања унутрашњим пловним путевима и ратним режимом пловидбе под условима прописаним законом којим се уређује унутрашња пловидба;

58) доношење аката о оснивању војноздравствених установа примарног, секундарног и терцијарног нивоа здравствене заштите;

58а) уређивање планирања развоја система одбране;

59) друге послове одређене законом.

Министар одбране у обављању послова из става 2. овог члана доноси: наређења, наредбе, налоге, одлуке, правила, смернице, упутства и прописе и друга акта за које је овлашћен овим законом и другим законима.

За извршавање аката које доноси председник Републике и доношење аката по овлашћењу председника Републике, министар одбране доноси: наређења, наредбе, смернице, одлуке, правила и друга акта, и одговоран је за њихово извршавање.

Прописи из ст. 3. и 4. овог члана објављују се у "Службеном војном листу", на начин који пропише министар одбране.

Члан 14а

Министарство одбране има свој знак и друга обележја.

Изглед и начин коришћења знака и других обележја, означавање и друге елементе визуелног идентитета Министарства одбране уређује Влада, на предлог министра одбране.

Забрањено је истицање и ношење знака и других обележја из става 1. овог члана на начин којим би се нарушио углед Министарства одбране.

Генералштаб Војске Србије

Члан 15

Генералштаб Војске Србије је у саставу Министарства одбране и врши послове из своје надлежности, у складу са законом и овлашћењима председника Републике и министра одбране.

Генералштаб Војске Србије обавља послове који се односе на:

1) израду доктринарних докумената;

2) израду Плана употребе војске Србије;

- 3) израду Плана мобилизације Војске Србије;
- 4) израду смерница за изградњу оперативне и функционалне способности Војске Србије;
- 5) припрему предлога аката о организацији команди, јединица и установа Војске Србије;
- 5а) геотопографско обезбеђење и израду геотопографског материјала за потребе одбране и других корисника ван система одбране;
- 6) организовање мера приправности на основу аката председника Републике или министра одбране;
- 7) друге послове одређене законом и актима председника Републике и министра одбране.

Послови инспекцијског надзора у области одбране

Члан 16

Министарство одбране обавља послове инспекцијског надзора у вези са извршавањем закона у области одбране и од значаја за одбрану и Војску Србије, прописа донетих на основу тих закона, планова и мера државних органа, организација и Војске Србије, као и друге послове одређене овим законом, а који се односе на:

- 1) припреме за одбрану;
- 2) спровођење одлука и аката органа управљања системом одбране;
- 3) инспекцијски надзор над оперативним и функционалним способностима команди, јединица и установа Војске Србије, по одобрењу или налогу председника Републике;
- 4) инспекцијски надзор над применом закона и других прописа којима се уређују: рад Министарства одбране и Војске Србије; радни односи професионалних припадника Војске Србије у Војсци Србије и распоређених у Министарство одбране; општи управни поступак и посебни управни поступци;
- 5) инспекцијски надзор над организацијом телекомуникационо-информатичког обезбеђења, криптозаштите и других облика заштите информација у Министарству одбране, Војсци Србије и другим субјектима од значаја за одбрану;
- 6) инспекцијски надзор материјалног и финансијског пословања и наменског и законитог коришћења средстава корисника у Министарству одбране и Војсци Србије;
- 7) инспекцијски надзор над применом закона, других прописа, стандарда одбране и техничких захтева за производе у области грађевинске делатности у Министарству одбране и Војсци Србије;
- 8) инспекцијски надзор над применом прописа о: безбедности и здрављу на раду; забрани дискриминације; равноправности полова; заштити од злостављања на раду; заштити од изложености запослених дуванском диму на радном месту и у радној околини; заштити животне средине; заштити од пожара и експлозија; заштити животиња, намирница и предмета опште употребе у Министарству одбране и Војсци Србије (ветеринарска заштита); заштити и безбедности у метролошкој делатности;
- 9) инспекцијски надзор над применом прописа о заштити животне средине у војним постројењима и војним складиштима;

10) инспекцијски надзор над применом прописа којима је уређена здравствена заштита војних осигураника и рад војноздравствених установа;

11) друге послове одређене посебним законом или на захтев надлежног органа.

Послове из става 1. овог члана врши Инспекторат одбране, у складу с овим законом и другим законима и прописима који се односе на инспекцијски надзор.

Члан 17

У вршењу послова инспекцијског надзора из члана 16. овог закона, инспектор и друго лице овлашћено за обављање послова инспекцијског надзора има право и дужност да:

1) врши проверу спровођења одлука и аката органа управљања системом одбране;

2) врши увид у документа која се односе на припреме снага одбране за одбрану;

3) прегледа опште и појединачне акте, евиденције и другу документацију;

4) прегледа пословне просторије, објекте, постројења, уређаје, предмете и робу;

5) узима изјаве и по потреби писана изјашњења од руководиоца и службених лица надзираног органа о чињеницама и подацима значајним за потпуно утврђивање чињеничног стања;

6) захтева да се доставе извештаји, подаци, акти и друга документација и одреди примерен рок за достављање;

7) захтева достављање, узме или задржи општи или појединачни акт надзираног органа који је предмет инспекцијског надзора, а чија тачност се у случају да се не ради о оригиналу акта потврђује потписом руководиоца и печатом надзираног органа;

8) наложи отклањање утврђених недостатака у плановима одбране или у спровођењу прописаних мера и радњи за извршавање задатака из Плана одбране Републике Србије и појединачних планова;

9) наложи обуставу мера и радњи које нису у складу са законом и плановима одбране до доношења одлуке надлежног органа;

10) изда налоге, односно забране у складу са законом;

11) наложи командама, јединицама и установама Војске Србије и органима државне управе и осталим носиоцима планирања да поднесу извештај о стању својих одбрамбених припрема;

12) наложи обустављање радњи којима се директно угрожава или доводи у опасност живот и здравље људи или имовина до доношења одлуке надлежног органа;

13) изврши ванредни надзор одмах по сазнању за сваку смртну, тешку или колективну повреду на раду и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље на раду, као и приликом избијања пожара или експлозија и утврди узроке тих догађаја о чему саставља записник са налазом и оценом о узроцима догађаја и налаже мере које се без одлагања морају предузети;

14) пружа стручну помоћ надзираном органу;

15) подноси предлоге за покретање дисциплинске, прекршајне и кривичне одговорности и одговорности за привредни преступ, у складу са законом;

- 16) предузима друге мере и радње за које је законом и другим прописом овлашћен;
- 17) наложи отклањање утврђене повреде закона и других прописа;
- 18) обавља и друге послове утврђене законом или прописом донетим на основу закона.

Налози инспектора и других лица овлашћених за обављање послова инспекцијског надзора су обавезујући.

Члан 17а

Инспектор и друго лице овлашћено за обављање послова инспекцијског надзора су самостални у раду у границама овлашћења утврђених законом и другим прописима.

Инспекторат одбране извештава министра одбране о појавама битнијег нарушавања самосталности и незаконитог утицаја на рад инспектора и других лица овлашћених за обављање послова инспекцијског надзора.

Инспектор и друго лице овлашћено за обављање послова инспекцијског надзора посебно су одговорни:

- 1) ако у вршењу инспекцијског надзора не предузму, не предложе или не одреде мере или радње за које су овлашћени;
- 2) ако у вршењу инспекцијског надзора не предложе или не покрену поступак утврђен одредбама овог закона и посебних закона;
- 3) ако у вршењу инспекцијског надзора прекораче границе свог овлашћења.

Члан 18

Министар одбране прописује елементе и критеријуме за оцену: стања, оперативних и функционалних способности Војске Србије; рада војних јединица и војних установа које су организационо и функционално везане за Министарство одбране; стања метролошке делатности у Војсци Србије; стања безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и експлозије; заштите животне средине; заштите добробити животиња; материјалног и финансијског пословања команди, јединица и установа Војске Србије и Министарства одбране и војних јединица и војних установа које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, у складу са законом.

Инспекторат одбране редовно извештава председника Републике и министра одбране о утврђеним налазима.

Члан 19

Послове инспекцијског надзора Инспекторат одбране обавља у складу са законом и прописима које доноси министар одбране.

Безбедносно-обавештајни послови од значаја за одбрану

Члан 20

Безбедносно-обавештајни послови од значаја за одбрану су безбедносни послови, контраобавештајни послови, обавештајни послови и војнополицијски послови који се обављају у складу са посебним законима.

Управљање ваздушним саобраћајем за потребе одбране

Члан 21

Заједнички цивилно-војни систем управљања ваздушним саобраћајем за потребе одбране обухвата:

- 1) управљање ваздушним простором и организовање ваздушног осматрања и обавештавања у координацији с другим надлежним органима и организацијама;
- 2) организовање контроле и заштите ваздушног простора;
- 3) примену безбедносних регулаторних захтева;
- 4) учешће у припреми националног програма безбедности ваздушног саобраћаја;
- 4а) учешће у припреми и организовању система трагања и спасавања;
- 5) организовање заштите територије и система за управљање ваздушним саобраћајем од терористичког деловања из ваздушног простора;
- 6) модернизацију система, опреме војних ваздухоплова и примену међународних стандарда у односу на обуку пилота и начин управљања ваздухопловом ради повећања безбедности ваздушног саобраћаја и ефикасног коришћења ваздушног простора;
- 7) интероперабилност у системима комуникације, навигације и извиђања ваздушног простора;
- 8) одобравање и надзор активности на снимању из ваздушног простора;
- 9) садржај, начин израде и дистрибуцију војног ваздухопловног информативног пакета;
- 10) издавање одобрења за изградњу војних ваздухопловних објеката и сагласности за изградњу цивилних ваздухопловних објеката;
- 11) одобравање коришћења војних објеката за потребе страних војних ваздухоплова;
- 12) давање сагласности надлежном органу за превоз опасних материја и биолошких агенса који могу изазвати или пренети заразне болести људи и животиња, наоружања и војне опреме и робе двоструке намене у ваздухопловном простору Републике Србије;
- 13) организовање службе трагања и спасавања војних ваздухоплова;
- 14) примену међународних ваздухопловних стандарда и препорука у цивилно-војној кооперацији и координацији;
- 15) организовање система за управљање ваздушним саобраћајем у ратном и ванредном стању, сагласно Плану употребе Војске Србије;
- 16) предлагање прописа и других докумената у складу с прописима о ваздушном саобраћају;
- 17) обављање других послова из области управљања ваздушним саобраћајем за потребе одбране.

За потребе обезбеђења средстава за финансирање функционисања и унапређења службе трагања и спасавања војних ваздухоплова и за развој способности Војске Србије за учешће у систему трагања и спасавања за потребе цивилног ваздухопловства може се основати буџетски фонд.

Управљање саобраћајем на унутрашњим пловним путевима за потребе одбране

Члан 21а

Заједнички цивилно-војни систем управљања саобраћајем на унутрашњим пловним путевима за потребе одбране обухвата:

- 1) управљање водним путевима и организовање праћења бродова у координацији с другим надлежним органима и организацијама;
- 2) организовање контроле и заштите водних путева;
- 3) учешће у припреми и организовању система трагања и спасавања;
- 4) интероперабилност у систему комуникације, навигације и извиђања водног пута;
- 5) организовање службе трагања и спасавања људства и покретних средстава Војске Србије на унутрашњим пловним путевима;
- 6) организовање система за управљање водним саобраћајем у ратном и ванредном стању, сагласно Плану употребе Војске Србије;
- 7) давање сагласности надлежном органу за изградњу објеката у захвату водних путева;
- 8) предлагање прописа и других докумената у складу с прописима о пловидби на унутрашњим пловним путевима;
- 9) обављање других послова из области управљања водним саобраћајем за потребе одбране.

Начин, правила и процедуре за обављање саобраћаја на унутрашњим пловним путевима из надлежности Министарства одбране и Војске Србије војним пловилима и ратни режим пловидбе ближе уређује министар одбране под условима прописаним законом којим се уређује унутрашња пловидба.

Међународна сарадња у области одбране и војне сарадње

Члан 22

Министарство одбране обавља послове међународне сарадње у области одбране и војне сарадње, у складу са законом и другим прописима који уређују међународну сарадњу и закључивање међународних уговора.

Министарство одбране остварује међународну сарадњу и организује међународну војну сарадњу за потребе Војске Србије и цивилне одбране, у складу с утврђеном стратегијом и политиком одбране.

У области сарадње из става 2. овог члана, Министарство одбране може да закључује споразуме којима се уређују питања од заједничког интереса у области одбране и војне сарадње, а не преузимају се нове обавезе за Републику Србију.

Члан 23

Дипломатску функцију у области одбране и Војске Србије врше изасланства одбране и војна представништва.

Одлуку о образовању и укидању изасланстава одбране и војних представништава доноси министар одбране.

Изасланике одбране и војне представнике поставља и разрешава дужности министар одбране.

Услове и поступак за избор и упућивање изасланика одбране и Војске Србије и војних представника, организацију рада изасланстава одбране и војних представништава, начин финансирања и активности у иностранству уређује министар одбране.

Евиденције о настрадалим и несталим лицима у оружаним сукобима

Члан 23а

У Министарству одбране води се евиденција о погинулим, несталим, рањеним, заробљеним и убијеним припадницима оружаних снага бивше Социјалистичке Федеративне Републике Југославије за период од 1991. до 19. маја 1992. године и евиденција о несталим и погинулим припадницима Војске Југославије на територији Савезне Републике Југославије за период од 23. марта 1998. године до 26. јуна 1999. године и за период од 23. марта 2001. године до 30. јуна 2001. године, ради издавања исправа физичким лицима и органима државне управе који решавају о правима по основу учешћа у оружаним сукобима и борбеним дејствима, у складу са прописима којима се уређује управни поступак и заштита података о личности.

Евиденције из става 1. овог члана садрже: име и презиме, дан, месец, годину и место рођења, јединствени матични број грађана (ЈМБГ), пребивалиште, статус (идентификација), националност, чин, стање, место стања, датум стања, опис стања, тип установе у којој је лице лечено, порекло података и остале податке о спроведеним активностима у вези са проналажењем лица.

Евиденције из става 1. овог члана чувају се трајно.

Глава III

ПРАВА И ДУЖНОСТИ ОРГАНА ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ОСТАЛИХ ОРГАНА У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ

Министарства

Члан 24

Министарства, у оквиру свог делокруга, извршавају законе из области одбране, прописе за рад у ратном и ванредном стању, општа акта Народне скупштине и Владе, задатке утврђене Планом одбране Републике Србије и одговарају за поступање правних лица која су у њиховој надлежности.

Министарства у области одбране:

- 1) на захтев Министарства одбране израђују акта и прилоге за припрему Плана одбране Републике Србије, у складу с прописима којима се уређује начин израде планова одбране;
- 1а) достављају податке о билансним потребама и могућностима вршења производње и услуга од значаја за одбрану из делокруга својих надлежности;
- 2) обезбеђују планиране капацитете и обавезне резерве од значаја за одбрану, у складу с одлукама и захтевима Владе;
- 3) организују и прате стање припрема за одбрану субјеката из делокруга својих надлежности и одговарају за њихово спровођење;
- 4) сачињавају свој план одбране и спроводе сопствене припреме за рад у ратном и ванредном стању;
- 5) доносе методолошка, стручна и техничка упутства припрема за одбрану правних лица из делокруга своје надлежности;
- 6) предлажу Влади утврђивање обавеза привредних друштава, других правних лица и предузетника од значаја за одбрану из делокруга својих надлежности;
- 7) планирају и спроводе мере цивилне заштите и спасавања, одређене законом и прописима о цивилној заштити;
- 8) оспособљавају запослене и предузимају мере неопходне за успешно функционисање привредних и других делатности у ратном и ванредном стању;
- 9) спроводе мере приправности у ванредном стању и друге мере неопходне за прелазак на организацију за рад у ратном и ванредном стању;
- 10) обављају и друге послове одређене законом и Планом одбране Републике Србије.

Органи из става 1. овог члана непосредно извршавају задатке одбране утврђене плановима одбране и одлукама надлежних органа.

Члан 25

Министарство унутрашњих послова има посебна права и дужности у области одбране, које се односе на:

- 1) организовање, припремање и планирање употребе Полиције у ратном и ванредном стању и за подршку Војсци Србије у одбрани Републике Србије од војних и невојних изазова и претњи из надлежности Војске Србије;
- 2) утврђивање бројног састава и организације рада Полиције у ратном и ванредном стању;
- 3) припремање мера безбедности и заштите објеката од значаја за одбрану, осим војних објеката у ратном и ванредном стању;
- 4) вршење ваздушног осматрања и јављања при обављању послова обезбеђења државне границе;
- 5) друге послове одређене законом.

Члан 26

У ратном и ванредном стању, органи државне управе извршавају законе, друге прописе и општа акта Народне скупштине и Владе, који се односе на рад у ратном и ванредном стању.

Други органи државне управе одговорни су за стање припрема и функционисање одбране у областима за које су образовани и за извршавање задатака одбране по налогу надлежних органа.

Члан 27

Органи државне управе, дужни су да из свог делокруга Министарству одбране достављају податке од значаја за одбрану.

У извршавању послова одбране, органи државне управе, органи аутономних покрајина и органи јединица локалне самоуправе сарађују у пословима одбране из свог делокруга.

Остали државни органи

Члан 28

Остали државни органи планирају и спроводе припреме за свој рад у ратном и ванредном стању и одговорни су за ефикасан рад и примену прописа и заштиту гарантованих права и слобода грађана у ратном и ванредном стању, и у том циљу:

- 1) на захтев Министарства одбране достављају податке за припрему Плана одбране Републике Србије, у складу с прописима којима се уређује начин израде планова одбране;
- 2) сачињавају свој план одбране и спроводе сопствене припреме за рад у ратном и ванредном стању;
- 3) сарађују са министарствима, другим органима државне управе и другим државним органима у припремању и изради елемената Плана одбране Републике Србије из свог делокруга;
- 4) планирају и обезбеђују средства и опрему за рад у ратном и ванредном стању;
- 5) врше и друге задатке или послове из области одбране утврђене Планом одбране Републике Србије.

Органи аутономних покрајина и органи јединица локалне самоуправе

Члан 29

Органи аутономних покрајина и органи јединица локалне самоуправе, у оквиру свог делокруга, одговорни су за стање припрема за одбрану, као и за стање припрема привредних друштава, других правних лица и предузетника преко којих грађани непосредно задовољавају своје потребе или се реализују задаци из Плана одбране Републике Србије.

Аутономне покрајине, општине, градови и град Београд у оквиру својих надлежности у области одбране:

- 1) израђују своје планове одбране;
- 2) предузимају мере за усклађивање припрема за одбрану правних лица у делатностима из своје надлежности с одбрамбеним припремама аутономне покрајине и Планом одбране Републике Србије;
- 3) предузимају мере за функционисање локалне самоуправе у ратном и ванредном стању;

4) спроводе мере приправности и предузимају друге мере потребне за прелазак на организацију за рад у ратном и ванредном стању;

5) обављају и друге послове одређене законом.

У ратном и ванредном стању, органи из става 1. овог члана извршавају законе, друге прописе и општа акта Народне скупштине и Владе, као и прописе донете из надлежности органа аутономних покрајина и органа јединица локалне самоуправе.

Глава IV

ВОЈСКА СРБИЈЕ

Члан 30

Војска Србије брани земљу од оружаног угрожавања споља и извршава друге мисије и задатке, у складу с Уставом, законом и принципима међународног права који регулишу употребу силе.

Члан 31

Војска Србије је организована оружана снага и носилац борбених операција и свих других облика оружаног супротстављања, чија је надлежност утврђена Уставом и законом.

Војска Србије обједињава све учеснике у борбеним операцијама и командује свим снагама које изводе борбена дејства у ратном и ванредном стању на основу закона, а у складу с Доктрином Војске Србије.

Доктрина Војске Србије заснива се на Стратегији одбране Републике Србије.

Члан 32

Припреме, организација, употреба и обезбеђење Војске Србије заснивају се на утврђеним безбедносним интересима и потребама одбране.

Члан 33

Забрањено је свако паравојно организовање и удруживање за извршавање задатака у одбрани земље.

Забрањена је употреба Војске Србије у страначке, идеолошке и верске сврхе.

Забрањена је употреба назива, симбола и других обележја Војске Србије правним лицима, предузетницима и удружењима, осим по одобрењу министра одбране.

Члан 34

Развој, модернизација, опремање и наоружавање Војске Србије, као и научноистраживачке и образовне делатности у области одбране усмерене су на изградњу ефикасне и професионалне Војске Србије оспособљене за извршавање мисија и задатака.

Члан 35

Генералштаб Војске Србије, команде јединица, установа и других састава Војске Србије, у складу са законом и плановима одбране, организују се и припремају за одбрану и обезбеђују јединство њене организације, припреме и дејства.

Члан 36

Генералштаб Војске Србије врши редовну контролу и оцену оперативних и функционалних способности потчињених команди, јединица и установа Војске Србије, у складу са законом.

Генералштаб Војске Србије обавештава и извештава председника Републике и министра одбране о раду и стању у Војсци Србије.

Члан 37

Команде, јединице и установе Војске Србије организују се и припремају за извршавање задатака у миру, ратном и ванредном стању.

Члан 38

Команде, јединице и установе Војске Србије обавезне су да развијају оперативне и функционалне способности, у складу с додељеним мисијама и задацима.

Члан 39

Ако су угрожени: део територије Републике Србије, граница, живот и здравље људи и животиња и материјална добра на том подручју, на заједнички предлог министра унутрашњих послова и министра одбране, а уз сагласност председника Републике, Влада образује полицијске и војне снаге за извршавање заједничких задатака.

У извршавању задатака из става 1. овог члана, полицијске и војне снаге су потчињене старешини Војске Србије кога овласти председник Републике, на заједнички предлог министра унутрашњих послова и министра одбране.

Члан 40

У случају угрожавања мира и безбедности у свету, припадници Војске Србије у складу са законом и одлуком Народне скупштине, могу бити упућени у мултинационалне операције ван граница Републике Србије.

Члан 41

У случају природних и других несрећа већих размера у којима су на одређеној територији угрожени живот и здравље људи и животиња и материјална добра, јединице Војске Србије на захтев органа надлежних за заштиту и спасавање људи и материјалних добара, могу се ангажовати на пружању помоћи становништву, у складу с посебним законом.

Попуна Војске Србије

Члан 42

Начин попуне Војске Србије регулише се посебним законом.

Приправност Војске Србије

Члан 43

Приправност Војске Србије обухвата предузимање мера повећања оперативних и функционалних способности, које су неопходне ради спречавања и отклањања опасности од изазова, ризика и претњи безбедности.

Председник Републике или министар одбране, по овлашћењу председника Републике, наређује спровођење мера приправности Војске Србије или делова Војске Србије.

Начелник Генералштаба Војске Србије, односно старшина надлежне команде Војске Србије, на основу посебног овлашћења председника Републике, а ради заштите и спасавања људи, материјалних и културних добара од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и катастрофа, последица тероризма и других већих несрећа, може наредити мере спровођења приправности и употребу делова Војске Србије, ради отклањања штетних последица које могу настати невојним претњама безбедности.

Материјално и финансијско пословање

Члан 44

Министар одбране уређује материјално и финансијско пословање Војске Србије и контролу трошкова Војске Србије, у складу са прописима којима се уређује материјално и финансијско пословање и контрола за буџетске кориснике.

Логистичка подршка Војске Србије

Члан 45

Логистичка подршка Војске Србије реализује се ради задовољавања оперативних потреба Војске Србије у:

- 1) одржавању наоружања и војне опреме;
- 2) снабдевању наоружањем и војном опремом и другим средствима;
- 3) општим логистичким потребама;
- 4) планирању, изградњи, рушењу, уклањању и одржавању објеката инфраструктуре;
- 5) саобраћају и транспорту људи и средстава;
- 6) здравственој заштити;
- 7) ветеринарској заштити;
- 8) безбедности и здрављу на раду;
- 9) заштити животне средине;
- 10) заштити од пожара и експлозија;
- 11) ловно-шумској делатности;
- 12) другим логистичким делатностима од значаја за одбрану и Војску Србије.

Логистичку подршку из става 1. овог члана обављају установе и јединице Војске Србије, као и војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, у којима се обављају послови за потребе логистичке подршке Војске Србије, које немају статус правног лица, односно које послују по прописима који се примењују на буџетске кориснике.

Планирање, организовање, спровођење и контролу вршења логистичке подршке из става 1. овог члана уређује министар одбране.

Члан 46

Набавку наоружања и војне опреме за потребе Војске Србије врши Министарство одбране, на основу закона и потврђених међународних конвенција, уговора и споразума о промету наоружања, војне опреме и робе двоструке намене.

Министарство одбране сарађује с другим министарствима и органима државне управе у спровођењу логистичке подршке Војске Србије у оквиру њихових надлежности.

Начин и поступак за опремање и развој Војске Србије наоружањем и војном опремом уређује министар одбране.

Војне установе које послују по принципу стицања и расподеле добити

Члан 46а

Логистичку подршку из члана 45. овог закона, као и друге послове за потребе Министарства одбране и Војске Србије могу обављати војне установе које су организационо и функционално везане за Министарство одбране, које обављају производну и услужну делатност, делатност изградње и одржавања објеката инфраструктуре, физичко-техничко обезбеђење и друге делатности и послују по принципу стицања и расподеле добити, а које уписом у одговарајући регистар стичу статус правног лица.

Поред војних усанова из става 1. овог члана, логистичку подршку и друге послове за потребе Министарства одбране и Војске Србије могу обављати и:

- 1) једночлана привредна друштва образована од постојећих војних усанова;
- 2) привредна друштва и предузетници који су основани и послују у складу са законом којим се уређују привредна друштва;
- 3) јавна предузећа и усанове које су основане и послују у складу са прописима о јавним предузећима и усановама.

Војне усанове из става 1. овог члана и једночлана привредна друштва из става 2. тачка 1) овог члана оснива Влада, на предлог министра одбране.

Глава V

ПРАВА И ДУЖНОСТИ ГРАЂАНА У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ

Члан 47

Грађани у одбрани земље имају право и дужност да извршавају војну, радну и материјалну обавезу и учествују у цивилној заштити и обучавању за одбрану, у складу са законом, одлукама надлежних органа и плановима одбране.

Војна обавеза

Члан 48

Војна обавеза је право и дужност грађана да се припремају и оспособљавају за учешће у одбрани.

Војну обавезу грађани извршавају под условима и на начин који су прописани посебним законом.

Војном обвезнику који из верских, моралних или других оправданих разлога савести жели војну обавезу да замени цивилном службом, омогућиће се служење у цивилној служби, под условима и на начин прописан посебним законом.

Члан 49

Министарство одбране обезбеђује спровођење војне обавезе, у складу са законом и прописима о војној обавези.

Радна обавеза

Члан 50

Радна обавеза уводи се у ратном и ванредном стању у државним органима, органима аутономних покрајина, органима јединица локалне самоуправе, привредним друштвима, другим правним лицима, као и предузетницима.

Радна обавеза, састоји се у извршавању послова и задатака одбране, у складу с Планом одбране Републике Србије.

Члан 51

Радној обавези подлежу сви за рад способни пунолетни грађани до навршене године живота у којој су, у складу са важећим прописима, остварили услове за стицање права из пензијског и инвалидског осигурања, а немају ратни распоред у Војсци Србије.

Припадници органа унутрашњих послова радну обавезу извршавају у том органу.

За потребе извршавања обавезе из става 1. овог члана води се евиденција, у складу с посебним законом.

Члан 52

У случају проглашења ратног или ванредног стања, лица која су у радном односу дужна су да наставе обављање послова на свом радном месту, ако нису позвана на службу у Војсци Србије или распоређена на друге послове и задатке, у складу са законом.

Лица из става 1. овог члана која буду распоређена на друге задатке и послове или у друга правна лица, дужна су да поступе према достављеном распореду.

За време вршења радне обавезе, лица из става 2. овог члана ангажована у државном органу, правним лицима и Војсци Србије имају право на накнаду по основу радног ангажовања, у складу са законом и другим прописима којима су регулисани радни односи.

Члан 53

Обвезницима радне обавезе распоред се одређује у месту рада или пребивалишту.

У случају да на територији места не постоји довољан број лица оспособљених за вршење одређених врста послова, за извршавање тих послова могу се позвати лица из места која територијално припадају истој општини, односно граду.

У случају да се мерама из ст. 1. и 2. овог члана не може обезбедити довољан број лица за извршење одређених послова, могу се позвати лица из места која територијално припадају другој општини, односно граду.

Државни органи, привредна друштва, друга правна лица у које се распоређују обвезници радне обавезе, као и предузетници обезбеђују услове и средства за извршавање радне обавезе.

Члан 54

Способност грађана за извршавање радне обавезе на лични захтев или на захтев надлежног органа, утврђује се у здравственим установама, у складу с прописима о општој и посебној здравственој способности радника.

Члан 55

Радна обавеза не може се утврдити родитељу који самостално врши родитељско право над дететом које није навршило 15. годину живота или над малолетним дететом са сметњама у развоју или над пунолетним дететом над којим је продужено родитељско право само једном родитељу.

Радна обавеза не може се утврдити родитељу детета које није навршило 15. годину живота, родитељу малолетног детета са сметњама у развоју или родитељу пунолетног детета над којим је продужено родитељско право, ако родитељи заједнички врше родитељско право, а други родитељ је ангажован на пословима одбране.

Одредбе става 1. овог члана односе се и на старатеља и хранитеља малолетног детета, односно пунолетног лица лишеног пословне способности.

Радна обавеза не може се утврдити ни:

1) супружнику или ванбрачном партнеру или другом одраслом члану породичног домаћинства старатеља или хранитеља детета које није навршило 15. годину живота или малолетног детета са сметњама у развоју, ако је старатељ или хранитељ ангажован на пословима одбране;

2) жени за време трудноће;

3) лицу чији је супружник или ванбрачни партнер корисник туђе неге и помоћи;

4) лицу неспособном за рад.

Члан 56

(Брисан)

Материјална обавеза

Члан 57

У ратном и ванредном стању, грађанима се може утврдити материјална обавеза у складу са законом и прописима, који се односе на ратно и ванредно стање.

Материјалну обавезу за потребе одбране земље извршавају власници ствари.

Члан 58

Ствари и материјална добра за потребе одбране земље распоређују се према ратном распореду за потребе Војске Србије, државних органа, привредних друштава и других правних лица, у складу с прописима о критеријумима за распоређивање грађана и нормативима ствари за потребе попуне Војске Србије и друге потребе одбране земље.

Члан 59

Ствари и материјална добра за потребе одбране земље, поступак и начин њиховог евидентирања, накнада за коришћење тих средстава и друга питања од значаја за извршавање материјалне обавезе, уређују се посебним законом и прописима за њихово извршење.

Поступак за остваривање права и дужности грађана у области одбране

Члан 60

Грађани којима је утврђена војна, радна или материјална обавеза односно обавеза учешћа у цивилној заштити, дужни су да поступају по налозима надлежних органа.

Обучавање грађана за одбрану земље

Члан 60а

Начин обучавања и категорију грађана коју ће за потребе одбране земље обучавати Министарство одбране уређује Влада, на предлог министра одбране.

Члан 61

Поступак и начин за извршавање војне, радне, односно материјалне обавезе грађана и правних лица уређује Влада, на основу посебног закона.

Глава VI

ПРАВА И ДУЖНОСТИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА, ДРУГИХ ПРАВНИХ ЛИЦА И ПРЕДУЗЕТНИКА У ОБЛАСТИ ОДБРАНЕ

Члан 62

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници од значаја за одбрану у обављању својих делатности, дужни су да врше и послове одбране земље, који се односе на планирање, организовање, припремање и оспособљавање за рад у ратном и ванредном стању и одговорни су за обезбеђивање обима производње и вршење услуга у делатностима за које су регистровани, на нивоу утврђеном плановима одбране и одлукама надлежних органа.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници од значаја за одбрану, организације, службе и други субјекти који се у оквиру своје делатности баве пословима осматрања, обавештавања и узбуњивања, заштите и спасавања људи, животиња и материјалних добара, настављају са својом делатношћу у ратном и ванредном стању, у складу с Планом одбране Републике Србије.

Остала привредна друштва, друга правна лица и предузетници имају обавезу да из свог делокруга, на захтев Министарства одбране, достављају податке од значаја за одбрану.

Члан 63

Одредбе овог закона о материјалној обавези грађана односе се и на обавезе правних лица и предузетника.

Производи и услуге од посебног интереса за одбрану

Члан 64

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници од значаја за одбрану дужни су да у миру планирају мере за рад у ратном и ванредном стању којима се обезбеђује вршење производне, односно услужне делатности, у складу с потребама утврђеним Планом одбране Републике Србије.

Члан 65

На основу одлуке Владе, надлежни органи државне управе могу захтевати од привредних друштава, других правних лица и предузетника од значаја за одбрану да у вршењу делатности обезбеде приоритетну производњу, снабдевање производима или пружање услуга од значаја за одбрану земље.

Међусобна права и обавезе органа државне управе и привредних друштава, других правних лица или предузетника у вези с производњом и снабдевањем производима или пружањем услуга из става 1. овог члана уређују се посебним уговором.

Члан 66

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници од значаја за одбрану из члана 65. став 2. овог закона, не могу мењати намену производно-технолошких целина које служе за

производњу или вршење услуга од посебног значаја, без сагласности надлежног органа државне управе.

На предлог Министарства одбране, Влада оснива јавна предузећа у делатностима из става 1. овог члана, ради задовољавања потреба у области одбране.

Објекти од посебног значаја за одбрану

Члан 67

Објектима од посебног значаја за одбрану земље сматрају се: велики техничко-технолошки системи, објекти у којима се производе, складиште или чувају предмети или врше услуге за потребе одбране, објекти у којима су смештени државни органи и правна лица од посебног значаја за одбрану земље, као и одређени инфраструктурни објекти.

Објекте или делове објеката из става 1. овог члана, као и мере њихове заштите одређује Влада посебним прописом, на предлог Министарства одбране.

Члан 67а

Мере заштите војних објеката и рејона уз војне објекте и објекте из члана 67. овог закона предузимају се кроз опште и посебне мере заштите предвиђене прописима којима се уређује тајност података.

Контролу предузетих мера из става 1. овог члана унутар војних објеката и рејона уз објекте врши Министарство одбране.

Посебне обавезе у изградњи објеката

Члан 68

При пројектовању, изградњи и реконструкцији инвестиционих објеката од значаја за одбрану земље и изради просторних и урбанистичких планова, правна и физичка лица - инвеститори, дужни су да се придржавају посебних услова и захтева у погледу потреба одбране земље.

При пројектовању и изградњи објеката од значаја за одбрану, а посебно јавних склоништа, инвеститори су дужни да поштују стандарде приступачности тих објеката за особе са инвалидитетом, децу и старе особе.

Обавезе при пројектовању, изградњи и реконструкцији склоништа прописане су посебним законом.

Привредна друштва, друга правна и физичка лица која су овлашћена за припремање и извршавање просторних и урбанистичких планова, као и органи који те планове доносе дужни су да у погледу потреба одбране земље и заштите од ратних разарања поступају у складу с прописаним мерама и захтевима Министарства одбране.

Члан 69

Пумпне станице, складишта и други објекти за смештај запаљивих течности и гаса и складишта и објекти за смештај експлозивних материја, могу да се граде само на удаљености неопходној да се у случају пожара или експлозије таквих материја не доведе у

питање безбедност грађана, наменска употреба војних и других објеката, инсталација и уређаја који су намењени потребама одбране.

Пре издавања одобрења за изградњу и реконструкцију објеката и постројења који се налазе у близини објеката, инсталација и уређаја који су намењени потребама одбране и од посебног су значаја за одбрану, орган надлежан за издавање одобрења за изградњу дужан је да прибави сагласност Министарства одбране.

Члан 70

При избору, изградњи и развоју великих техничких система у области телекомуникација, информатике, саобраћаја, електроенергетике, водоснабдевања и другим областима од значаја за одбрану земље, као и при набавкама техничких средстава значајних за њихово функционисање, инвеститори су дужни да их ускладе с потребама одбране земље и да о тим програмима развоја обавесте Министарство одбране.

Инвеститор, односно власник је дужан да по захтеву Министарства одбране системе из става 1. овог члана усклади с потребама одбране земље.

Влада одређује системе и техничка средства из става 1. овог члана и прописује поступак обавештавања о избору, изградњи и развоју тих система, набавкама техничких средстава и постављању захтева из става 2. овог члана.

Научноистраживачки рад од значаја за одбрану

Члан 71

Министарство одбране и орган државне управе надлежан за науку уређују научноистраживачке области од значаја за одбрану, безбедност и општи интерес Републике Србије, у складу са законом који уређује област научноистраживачке делатности.

Правна лица која се баве научноистраживачким радом и развојем из става 1. овог члана, дужна су да резултате тих истраживања доставе и Министарству одбране.

Податке из става 2. овог члана Министарство одбране може да користи искључиво за потребе одбране земље и да у ту сврху одобри њихово коришћење.

Поступак за остваривање моралних и имовинских права носилаца права интелектуалне својине од значаја за одбрану уређује министар одбране, у складу с прописима о интелектуалној својини.

Начин организовања, планирања, спровођења и развој научноистраживачке делатности у Министарству одбране и Војсци Србије, под условима прописаним законом којим се уређује научноистраживачка делатност, уређује министар одбране.

Члан 71а

Страна лица не могу на територији Републике Србије самостално вршити научна и друга истраживања или на други начин прикупљати податке у областима од значаја за одбрану земље.

Државни органи и правна лица која заједно са страним лицима или за потребе тих лица врше научна и друга истраживања у областима од значаја за одбрану земље на територији Републике Србије и користе податке у областима од значаја за одбрану земље дужни су да претходно прибаве одобрење Министарства одбране.

Влада прописује области истраживања и начин и поступак за издавање одобрења из става 2. овог члана.

Оцењивање усаглашености, стандардизација, номенклатура, кодификација и метрологија у области одбране

Члан 72

Приликом стандардизације, типизације и унификације производа и услуга, објеката и уређаја од посебног значаја за одбрану земље, органи надлежни за стандардизацију, типизацију и унификацију у другим органима државне управе и државним институцијама, привредна друштва, правни субјекти и предузетници дужни су да производе и услуге и објекте и уређаје прилагоде потребама одбране земље и да о томе прибаве сагласност Министарства одбране.

Стандардизацију, номенклатуру, кодификацију и метрологију, као и начин и поступак утврђивања и оцењивања усаглашености процеса, производа и услуга и објеката и уређаја у области одбране и од значаја за одбрану, инспекцијски надзор и друге облике надзора у вези с тим делатностима уређује министар одбране.

Обавезе посебних правних лица у одбрани

Члан 73

Правна лица у области друмског, железничког, ваздушног и саобраћаја на унутрашњим пловним путевима и поштанско-телеграфско-телефонског саобраћаја и други носиоци телекомуникационих система, дужни су да за време ратног или ванредног стања, као и при мобилизацији Војске Србије, првенствено врше услуге које утврди Министарство одбране.

За услуге из става 1. овог члана, правним лицима припада накнада стварних трошкова.

Влада доноси прописе о врстама услуга, утврђивању висине накнаде стварних трошкова и начину њиховог плаћања.

Члан 74

Правна лица која управљају шумама с посебном наменом за потребе одбране земље, дужна су да при доношењу основа газдовања шумама испуњавају захтеве које им постави Министарство одбране или други орган који шуму користи за потребе одбране земље.

Влада одређује шуме с посебном наменом за потребе одбране земље.

Члан 75

Правна лица у области јавног информисања, електронских и штампаних медија, у оквиру своје редовне делатности, имају обавезу да благовремено и истинито информишу грађане у ратном или ванредном стању, у складу са законом и прописима о јавном информисању.

Министарство одбране и државни органи дужни су да јавности учине доступним све информације и податке из области одбране од јавног значаја, у складу са законом и прописима о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Правна лица из става 1. овог члана дужна су да преносе хитна саопштења државних органа која се односе на одбрану.

Удружења

Члан 76

Удружења могу програме свог рада заснивати на пројектима и активностима у областима од значаја за одбрану.

Удружење које делује на територији Републике Србије, а своје деловање тежишно заснива у областима од значаја за одбрану и својим програмом и практичним деловањем, масовношћу и организованошћу доприноси јачању система одбране, може стећи статус удружења од посебног значаја за одбрану.

Министарство одбране може, на основу претходно утврђених критеријума, учествовати у финансирању пројеката и активности удружења у областима од значаја за одбрану.

Критеријуме и поступак за стицање статуса удружења од посебног значаја за одбрану из става 2. овог члана и доделу средстава из става 3. овог члана прописује министар одбране.

Глава VII

ЦИВИЛНА ЗАШТИТА

Члан 77

Цивилна заштита се организује, припрема и спроводи као систем заштите и спасавања људи, животиња, материјалних и културних добара од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и катастрофа, последица тероризма, ратних и других већих несрећа, а у складу с важећим прописима, начелима и захтевима Допунског протокола уз Женевске конвенције и другим правилима међународног хуманитарног права, као и потврђеним међународним уговорима.

Цивилна заштита у ратном и ванредном стању организује се и функционише као део система одбране.

Члан 78

Систем цивилне заштите чине: лична и узајамна заштита, мере и задаци цивилне заштите, органи управљања и руковођења цивилном заштитом, правна лица опремљена и оспособљена за заштиту и спасавање, јединице цивилне заштите и систем осматрања, обавештавања и узбуњивања.

Надлежности државних органа у заштити од елементарних непогода, техничко-технолошких несрећа и катастрофа могу се уредити на посебан начин законом којим се уређује област заштите и спасавања.

Елементи система цивилне заштите, као и надлежност и унутрашње уређење посебне организације за вођење послова заштите и спасавања, прописују се посебним законом.

Члан 79

Ради осматрања, раног упозоравања и узбуњивања грађана, надлежних органа, привредних друштава, других правних лица и предузетника у зони угрожености и снага заштите и спасавања, као и откривања и праћења свих врста опасности, које могу угрозити здравље и живот људи и животиња, животну средину, материјална, културна и друга добра, организује се систем осматрања, обавештавања и узбуњивања.

Члан 80

Права и дужности грађана у вези с њиховим учешћем у заштити и спасавању људи, животиња, материјалних, културних и других добара и животне средине и мере и активности које предузимају органи цивилне заштите, уређују се законом.

Глава VIII

ПОСЕБНИ ПОСТУПЦИ И МЕРЕ

Припреме планова одбране

Члан 81

Припреме за одбрану у Републици Србији се организују, планирају и спроводе ради извршавања задатака и ефикасног и јединственог деловања снага одбране.

Планом одбране Републике Србије утврђују се задаци свих субјеката одбране, у погледу организације снага, средстава, мера и поступака за рад државних органа и употребу Војске Србије и других снага одбране у ратном и ванредном стању.

Планом одбране Републике Србије утврђују се: мере приправности; употреба Војске Србије; задаци и мере за мобилизацију; функционисање цивилне заштите, осматрања и обавештавања и обезбеђење командовања и руковођења коришћењем телекомуникационих средстава; организација државних органа и њихово функционисање; задаци и обавезе правних лица и предузетника за вршење производње и услуга и друге мере и активности од интереса за одбрану Републике Србије у ратном и ванредном стању.

План одбране Републике Србије припрема Министарство одбране и предлаже Влади, осим прилога за области које припремају органи државне управе у чијем су делокругу ови послови.

Прилоге Плана одбране Републике Србије за државне органе и органе државне управе, органе аутономних покрајина, органе јединица локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица од значаја за одбрану Републике, припремају органи из става 4. овог члана.

План мобилизације Војске Србије и План употребе Војске Србије израђује Генералштаб Војске Србије, а председнику Републике предлаже министар одбране.

Лица која обављају послове планирања одбране и руковооци планова одбране у државним органима, органима аутономних покрајина, јединицама локалне самоуправе, привредним друштвима, другим правним лицима и предузетницима од значаја за одбрану, подлежу безбедносној провери и издаје им се одговарајући сертификат у складу са законом којим се уређује заштита тајности података.

Начин и поступак извршавања обавезе планирања из става 1. овог члана и организовања припрема за одбрану уређује Влада.

Члан 82

Правна лица од значаја за одбрану дужна су да самостално планирају: мере којима обезбеђују вршење производње и услуга, снабдевање сировинама, репроматеријалом, енергијом, потребан број радника за вршење производње и заштиту радника и материјалних и других добара, у складу с утврђеним билансним потребама, могућностима и задацима из Плана одбране Републике Србије.

Правна лица из чл. 65. и 73. овог закона којима се постављају додатни захтеви за вршење приоритетне производње и услуга дужни су да планирају и мере којима обезбеђују вршење те производње и услуга, снабдевање сировинама, репроматеријалом, енергијом и другим потребама на нивоу утврђеном у складу са задацима из планова одбране које самостално доносе и додатним захтевима по основу закључених уговора с органима јавне власти који се финансирају из буџета Републике Србије.

Планове из става 1. овог члана утврђује руководиоца правног лица.

Члан 83

Органи јединица локалне самоуправе, у складу са законом и својим статутима, самостално припремају и доносе планове одбране којима планирају своју организацију за функционисање локалне самоуправе у ванредном или ратном стању и планирају мере и средства за рад правних лица из њихове надлежности ради непосредног задовољавања потреба грађана у ратном или ванредном стању у складу са задацима Плана одбране Републике Србије.

Члан 84

Правна лица чија је основна привредна или друштвена делатност у функцији унапређења оперативних способности снага одбране, израђују планове развоја који су сагласни Дугорочном плану развоја система одбране Републике Србије.

Изводи из планова из става 1. овог члана су саставни део Плана одбране Републике Србије.

Влада одређује правна лица из става 1. овог члана која израђују своје планове развоја одбране.

Члан 85

Планови развоја и планови одбране морају бити усклађени.

Субјекти планирања одбране дужни су да усклађују планове одбране, у складу с насталим променама и потребама.

Члан 86

Министарство одбране и органи државне управе у складу са својим надлежностима у области одбране, дужни су да прате спровођење припрема за одбрану у систему одбране и да о томе једном годишње поднесу извештај Влади.

Извештај из става 1. овог члана органи државне управе достављају Влади преко Министарства одбране.

Министарство одбране координира израду и израђује обједињени извештај из става 1. овог члана и доставља Влади на усвајање.

Министар одбране најмање једном годишње подноси извештај председнику Републике и Влади о стању оперативних и функционалних способности Војске Србије за извршавање додељених мисија и задатака.

Влада најмање једном годишње извештава Народну скупштину о стању припрема за одбрану у Републици.

Предлог за проглашење ратног или ванредног стања

Члан 87

Када Народна скупштина на основу заједничког предлога председника Републике и Владе утврди да су испуњени услови, доноси одлуку о проглашењу ратног или ванредног стања.

Члан 88

Заједнички предлог за проглашење ратног или ванредног стања утврђује се на основу процене ризика и претњи по безбедност Републике и њених грађана.

Процена из става 1. овог члана коју министар одбране истовремено доставља председнику Републике и председнику Владе, садржи оцену угрожености и последице које су услед тога наступиле или могу наступити.

Проглашење ванредног стања може се предложити и на делу територије Републике Србије.

Одлука о проглашењу ратног или ванредног стања

Члан 89

Одлука о проглашењу ратног или ванредног стања објављује се у складу са законом и истовремено доставља председнику Републике и Влади.

Одлуком о проглашењу ванредног стања утврђује се подручје Републике Србије на којем се проглашава ванредно стање, ако се оно проглашава на делу угрожене територије Републике Србије.

Спровођење планова одбране у ратном и ванредном стању

Члан 90

После доношења одлуке Народне скупштине о проглашењу ратног или ванредног стања, председник Републике наређује спровођење Плана одбране Републике Србије.

Члан 91

У ратном и ванредном стању може се наредити одступање од Уставом зајемчених људских и мањинских права само у мери и обиму које пропише Народна скупштина.

Председник Републике може наредити и друге мере за које је овлашћен законом.

Члан 92

По издавању наређења председника Републике о спровођењу Плана одбране Републике Србије:

- 1) грађани, државни органи, привредна друштва, друга правна лица и предузетници поступају у складу с обавезама утврђеним плановима мобилизације на извршавању задатака одбране и одлукама Народне скупштине и Владе;
- 2) државни органи, привредна друштва, друга правна лица и предузетници предузимају мере и радње за рад и вршење својих делатности у условима ратног или ванредног стања;
- 3) Војска Србије поступа у складу с Планом мобилизације Војске, Планом употребе Војске и одлукама председника Републике.

Одлука о укидању ратног или ванредног стања

Члан 93

Када престану услови због којих је проглашено ратно или ванредно стање, председник Републике и председник Владе подносе Народној скупштини предлог за доношење одлуке о укидању ратног или ванредног стања.

Доношењем одлуке из става 1. овог члана престају да важе и наредбе и друга акта за предузимање наложених мера.

Наредбе и друга акта из става 2. овог члана председник Републике може ставити ван снаге и пре доношења одлуке о укидању ратног или ванредног стања.

Мере приправности и мобилизације

Члан 94

Ради спречавања и отклањања опасности које угрожавају безбедност Републике Србије и њених грађана, председник Републике наређује мере приправности и мобилизацију.

Влада наређује предузимање мера и радњи потребних за извршавање обавеза Републике Србије преузетим чланством у Уједињеним нацијама и потврђеним међународним уговорима у области одбране.

Члан 95

У случају напада на земљу, сви грађани у земљи и иностранству, команде, јединице и установе Војске Србије и представници државних органа и правних лица дужни су да одмах по сазнању, не чекајући позив или наређење, поступе по свом утврђеном распореду и обавезама утврђеним Планом одбране Републике Србије.

Члан 96

На територији на којој је проглашено ванредно стање, сви субјекти одбране дужни су да за време ванредног стања предузимају мере из оквира својих надлежности, у складу с наредбама и другим актима председника Републике, Владе и других надлежних органа.

Члан 97

Мобилизацијом субјекти система одбране из мирнодопске организације и стања прелазе на организацију за рад у ратном и ванредном стању и услове рада у ратном и ванредном стању.

Мобилизација по обиму може бити општа или делимична, а саопштава се јавним оглашавањем или појединачним позивом.

Мобилизација се спроводи према Плану одбране Републике Србије.

Члан 98

Општа мобилизација обухвата све субјекте система одбране којима су дефинисане обавезе у одбрани, као и материјална средства потребна за одбрану земље.

Члан 99

Делимична мобилизација обухвата потребан део субјеката система одбране којима су дефинисане обавезе у одбрани, као и материјална средства потребна за одговор на изазове, ризике и претње.

Члан 100

Делимична мобилизација субјеката система одбране и материјалних средстава за потребе одбране земље може се наредити ради провере спремности за извршење мобилизације, у оквиру планираних вежби и контроле организовања припрема за одбрану.

Мобилизацију из става 1. овог члана за грађане, државне органе, привредна друштва, друга правна лица и предузетнике, као и за материјална средства наређује председник Владе, а за команде, јединице и установе Војске Србије и војне обвезнике распоређене у Војсци Србије - старешине на командним дужностима у Војсци Србије које овласти председник Републике.

Члан 101

Спровођење мобилизације Влада уређује посебним прописом.

Мере заштите тајних података

Члан 102

Тајни подаци који се односе на систем одбране означени као подаци од интереса за националну безбедност Републике Србије, као и тајни подаци настали у раду команди, јединица и установа Војске Србије, чијим би откривањем неовлашћеним лицима настала штета, штите се у складу са законом којим се уређује заштита тајности податка и не могу се учинити доступним јавности.

Тајним подацима значајним за систем одбране сматрају се:

1) подаци и документа од значаја за систем националне безбедности, чијим би откривањем неовлашћеним лицима могла настати штета по интересе и циљеве у области одбране;

2) подаци о плановима употребе Војске Србије, ратној организацији и формацији команди, јединица и установа Војске Србије, подаци о борбеним и другим материјалним средствима, односно врстама покретних ствари намењених потребама одбране, чијим би откривањем неовлашћеним лицима могла настати штета по оперативну и функционалну способност Војске Србије;

3) подаци о патентима значајним за одбрану земље и средствима и уређајима намењеним одбрани који су у процесу усвајања и испитивања;

4) подаци о војним објектима и другим непокретностима значајним за одбрану земље, изузев података који су према прописима о заштити животне средине неопходни за процену утицаја на животну средину;

5) подаци о предузетим мерама, радњама и поступцима садржани у одлукама, наређењима, саопштењима и другим актима у области одбране земље, чије би откривање нанело штету интересима снага одбране.

Влада на предлог Министарства одбране ближе уређује податке значајне за систем одбране који се морају чувати и штитити у складу са законом којим се уређује заштита тајности података, послове од посебног значаја за систем одбране које у државним органима, предузећима и другим правним лицима треба штитити применом посебних мера безбедности, као и критеријуме за попуну радних места на којима се ови задаци и послови обављају.

Члан 102а

За време извођења војних вежби ради безбедности људи и имовине, Министарство одбране може привремено ограничити слободу кретања на одређеном подручју на којем се вежба изводи и одредити мере за обезбеђење у сарадњи с министарством надлежним за унутрашње послове.

Члан 102б

Забрањен је приступ војним објектима и објектима од посебног значаја за одбрану, као и грађење у рејонима уз те објекте без претходне сагласности Министарства одбране.

Забрањено је снимање и објављивање снимака војних објеката и рејона уз објекте без претходног одобрења Министарства одбране.

Члан 102в

Премер и истраживања земљишта (геодетска, геофизичка, геолошка, хидролошка, археолошка и др.) у рејонима уз објекте од посебног значаја за одбрану могу вршити правна лица која за то добију одобрење надлежног органа уз претходно прибављено мишљење Министарства одбране у погледу мера заштите тајних података.

Радови на премеру земљишта у граничном појасу и приобалним унутрашњим пловним путевима и радови на повезивању с одговарајућим премерима суседних земаља могу се изводити само по претходно прибављеној сагласности Министарства одбране у погледу безбедносних интереса и потреба одбране.

Члан 102г

У картографске и друге публикације не смеју се уносити подаци о војним објектима и рејонима уз те објекте и другим објектима из члана 102б овог закона, као ни други подаци који су од интереса за одбрану.

Снимање из ваздуха територије Републике Србије за потребе премера земљишта и унутрашњих пловних путева и граничног појаса за потребе планирања и изградње и уређивања територије за потребе одбране и планирање, изградњу и премештање војних комплекса и база за потребе извршавања мисија и задатака Војске Србије, врше надлежне војне службе у чијем су делокругу ови послови.

Податке о војним објектима и рејонима уз те објекте и другим објектима од посебног значаја за одбрану и друге податке који су од интереса за одбрану који се не смеју уносити у картографске и друге публикације утврђује Влада.

Глава IX

ФИНАНСИРАЊЕ ОДБРАНЕ

Члан 103

Република Србија из буџета финансира задатке и обавезе у области одбране и задатке које поставља привредним друштвима, другим правним лицима, као и предузетницима у делу који превазилази обим њихових припрема.

Аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе из сопственог буџета финансирају задатке одбране који су утврђени као њихова права и обавезе.

Привредна друштва, друга правна лица, као и предузетници из сопствених извора финансирају задатке одбране који су утврђени као њихова права и обавезе.

Средства за рад Министарства одбране и Војске Србије

Члан 104

Средства за функционисање Војске Србије обезбеђује Министарство одбране у оквиру буџета Републике Србије.

Министарство одбране може да остварује допунска средства пружањем услуга у складу са законом и другим прописима.

Министарство одбране, под условима и у поступку прописаним законом којим се уређује јавно-приватно партнерство, може закључивати дугорочне споразуме о успостављању сарадње с приватним партнерима у делатностима од значаја за одбрану ради обезбеђења финансирања, изградње, реконструкције и одржавања војних објеката и пружања услуга по основу усвојених програма и пројеката развоја система одбране, о чему одлучује Влада на предлог Министарства одбране.

Министар одбране, у оквиру одобрених апропријација, врши распоред новчаних средстава организационим јединицама Министарства одбране, командама, јединицама и установама Војске Србије, као и војним јединицама и војним установама које су организационо и функционално везане за Министарство одбране.

Министар одбране посебним прописом уређује материјално и финансијско пословање у Министарству одбране и Војсци Србије, у складу са прописима којима се регулише материјално и финансијско пословање буџетских корисника.

Министарство одбране због специфичности послова корисника из става 3. овог члана може имати девизни рачун код Народне банке Србије или, по одобрењу министра финансија, код овлашћене банке за плаћања која не могу да се изврше преко Народне банке Србије у складу са законом.

Средства за посебне намене

Члан 105

Непокретним стварима за посебне намене сматрају се: земљиште, зграде, подземни и надземни објекти с пратећом инфраструктуром, који се у Министарству одбране и Војсци Србије користе за војне потребе, као и друге непокретне ствари које се налазе у војном кругу.

Непокретности из става 1. овог члана су у својини Републике Србије.

Начин прибављања, располагања, коришћења, управљања и одржавања непокретних ствари из става 1. овог члана прописује министар одбране.

Начин вођења посебне евиденције о непокретностима из става 1. овог члана и вредносно праћење под условима прописаним законом којим се уређује државни премер и катастар, као и начин и поступак пописа непокретности, прописује министар одбране.

Приступ непокретним стварима за посебне намене, ван случајева њиховог редовног коришћења, дозвољен је само по претходно прибављеном одобрењу министра одбране.

Права на непокретностима посебне намене које користе Министарство одбране и Војска Србије уписују се у јавну књигу о евиденцији непокретности и права на њима, у складу са законом и у евиденцију војних непокретности, на начин који пропише министар одбране.

Члан 105а

Стабилну специфичну опрему која се користи у Министарству одбране и Војсци Србије чине све непокретне ствари које у току експлоатације раде у условима посебног ризика, као што су: котлови, опрема под притиском, уређаји на гас, уређаји који се користе у експлозивној средини, инсталације и друга специфична опрема у области одбране.

Стабилна специфична опрема из става 1. овог члана подлеже техничкој контроли коју врше одговорна стручна лица у Министарству одбране.

Начин и услове за обављање послова техничке контроле над стабилном специфичном опремом прописује министар одбране.

Члан 106

Покретним стварима за посебне намене сматрају се: наоружање и војна опрема, средства двоструке намене обухваћена Националном контролном листом, војна превозна средства (ваздухоплови, пловни објекти, моторна возила и др.), која се користе за службене потребе, потрошни материјал, алати, прибори, уређаји, делови, склопови, специјална мазива и течности за функционисање и одржавање наоружања и војне опреме и средстава двоструке намене и опрема (рачунари, рачунарска опрема и рачунарски системи, репрографска и биротехничка опрема, телекомуникациона средства, еталони и референтни материјали, специфична и друга лабораторијска и испитно-мерна опрема) и софтвери (информациони и командно-информациони системи) које Министарство одбране и Војска Србије користе за потребе одбране, безбедности и војне потребе.

О прибављању и располагању покретним стварима из става 1. овог члана под условима прописаним законом којим се уређује јавна својина одлучује министар одбране, односно лица у Министарству одбране и Војсци Србије која он овласти.

Врсте покретних ствари из става 1. овог члана, начин коришћења, управљања, одржавања, вођења евиденција о стању, вредности и кретању и рокове за њихову употребу и чување прописује министар одбране.

Члан 106а

Биолошким средствима за посебне намене сматрају се: службене животиње, животиње за научноистраживачке, биомедицинске и образовне сврхе и друге животиње, на основу посебне одлуке министра одбране.

Начин прибављања, евидентирања, располагања и употребе биолошких средстава из става 1. овог члана прописује министар одбране.

Средства за развојне потребе

Члан 107

За потребе развоја, модернизације наоружања и војне опреме и јачања одбрамбене моћи, Република Србија може да оснива буџетске фондове за развој капацитета и производних програма одбрамбене индустрије.

За потребе обезбеђивања средстава за финансирање стамбених потреба професионалних припадника Војске Србије и запослених у Министарству одбране може се основати буџетски фонд.

Фондови из става 1. и 2. овог члана оснивају се на неодређено и одређено време на основу посебног закона.

Глава IXa

ВОЈНО ПРАВОБРАНИЛАШТВО

Члан 107a

Војно правобранилаштво је посебна организациона јединица Министарства одбране која предузима правне радње и правна средства ради остваривања и заштите имовинских права и интереса Републике Србије у погледу средстава која користе Министарство одбране и Војска Србије у складу са овим законом.

У заступању Министарства одбране и Војске Србије пред судовима и другим надлежним органима, Војно правобранилаштво има положај заступника Републике Србије - Министарства одбране и Војске Србије с правима и дужностима прописаним за државно правобранилаштво, осим заступања пред страним и међународним судовима и арбитражама и пред другим надлежним органима у иностранству.

Члан 107б

Војно правобранилаштво у правним поступцима пред судовима, органима управе и другим надлежним органима заступа Министарство одбране и Војску Србије када имају положај странке или умешача о чијим правима и обавезама се одлучује у тим поступцима.

Када је прописано да је у одређеном поступку или за предузимање само одређене радње у поступку обавезно заступање странке од стране адвоката, Војно правобранилаштво је овлашћено да предузима заступање под истим условима као и адвокат.

Војно правобранилаштво прати и проучава правна питања од значаја за рад Министарства одбране и Војске Србије када је то од значаја за заштиту имовинских права и интереса Министарства одбране и Војске Србије и о уоченим проблемима обавештава министра одбране и друге надлежне органе.

Војно правобранилаштво је овлашћено да покрене поступак за оцену уставности и законитости прописа и општинских аката ако оцени да су прописом, односно општинским актом повређена имовинска права и интереси Републике Србије у погледу средстава која користе Министарство одбране и Војска Србије за потребе одбране и безбедности или законом утврђен положај Војске Србије.

Војно правобранилаштво даје правна мишљења на моделе, односно нацрте правних послова које Министарство одбране и Војска Србије закључују са другим правним субјектима, ако ти правни послови за предмет имају имовинска права и обавезе Министарства одбране и Војске Србије.

Војно правобранилаштво може на захтев другог правобранилаштва пружити стручну помоћ или преузети заступање.

Војно правобранилаштво пре покретања парнице или другог судског или управног поступка или у току тог поступка предузима потребне мере ради споразумног решавања спорног односа.

Војно правобранилаштво може по потреби ангажовати судске вештаке одговарајуће струке са листе судских вештака.

Члан 107в

Судови, органи управе и други надлежни органи дужни су да у стварима у којима је предвиђено заступање од стране Војног правобранилаштва достављају сва писмена непосредно Војном правобранилаштву.

Достављање писмена извршено супротно одредби става 1. овог члана не производи правно дејство.

Трошкови заступања у поступцима пред судом, органом управе и другим надлежним органом признају се Војном правобранилаштву по прописима о награди и накнади трошкова за рад адвоката.

Остварени приходи у заступању представљају приход Републике Србије.

Члан 107г

Војног правобраниоца и заменике војног правобраниоца поставља министар одбране.

За војног правобраниоца и заменике војног правобраниоца може бити постављено лице које испуњава услове прописане за постављење државног правобраниоца, односно заменика државног правобраниоца.

Члан 107д

Запослени у Војном правобранилаштву су: секретар Војног правобранилаштва, правобранилачки помоћници, правобранилачки приправници и други професионални припадници Војске Србије запослени на административно техничким и другим пратећим пословима од значаја за рад Војног правобранилаштва.

На права и обавезе војног правобраниоца, заменика војног правобраниоца и запослених у Војном правобранилаштву примењују се прописи о служби у Војсци Србије.

Члан 107ђ

Организацију рада и уређење Војног правобранилаштва, сходно прописима за рад правобранилаштва Републике Србије, уређује министар одбране, уз сагласност Владе.

Глава X

ПРАВА, ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТ ЗАПОСЛЕНИХ У МИНИСТАРСТВУ ОДБРАНЕ

Члан 108

Послове државне управе у Министарству одбране обављају државни службеници, намештеници и професионални припадници Војске Србије, који су распоређени у Министарство одбране.

Канцеларијско пословање у Министарству одбране и Војсци Србије уређује Влада.

Члан 108а

Одредбе овог закона о правима, обавезама и одговорности запослених у Министарству одбране једнако се односе на жене и мушкарце.

Члан 109

Саставни део Правилника о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству одбране је преглед броја систематизованих радних и формацијских места професионалних припадника Војске Србије распоређених у Министарство одбране и војним јединицама и војним установама у којима се не обављају послови из надлежности Министарства одбране, а који су организационо и функционално везани за Министарство одбране.

Члан 110

Радни однос у Министарству одбране може засновати лице које, поред општих услова за заснивање радног односа у државним органима, мора да испуњава и посебне услове прописане за професионална војна лица, које уређује министар одбране.

Професионално војно лице коме је престала служба у Војсци Србије по потреби службе, непосредним пријемом може се примити у Министарство одбране у својству државног службеника, односно намештеника на упражњено радно место.

Члан 111

Због посебних услова рада, тежине и природе задатака и послова, запосленим, постављеним и именованим лицима и лицима на положају у Министарству одбране Влада, на предлог министра одбране, посебним актом може увећати плате до 20% у односу на плате запослених, постављених и именованих лица и лица на положају у другим министарствима.

Члан 111а

Министар одбране прописује начин и критеријуме за решавање стамбених потреба запослених у Министарству одбране и Војсци Србије уз сагласност Владе.

Глава XI

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 112

Новчаном казном од 50.000,00 до 250.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице:

- 1) ако не поступи по налогу овлашћеног лица за инспекцијске послове (члан 17. став 2);
- 2) ако Министарству одбране не достави податке од значаја за одбрану из свог делокруга (члан 27. став 1. и члан 62. став 3);
- 3) ако надлежном органу не достави податке из програма свог научноистраживачког рада и развоја или о свом научноистраживачком достигнућу или сазнањима значајним за одбрану земље, или ако надлежним органима не стави на увид или не преда на коришћење податке од значаја за одбрану земље којима располаже (члан 71);
- 4) ако орган надлежан за стандардизацију и типизацију производа и услуга, објеката или уређаја од посебног значаја за одбрану земље не прибави сагласност Министарства одбране (члан 72. став 1).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 10.000,00 до 20.000,00 динара и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 10.000,00 до 20.000,00 динара и лице у државном органу чију је одговорност утврдио надлежни орган.

Члан 113

Новчаном казном од 250.000,00 до 500.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице:

- 1) *(брисана)*
- 2) ако без сагласности надлежног органа измени намену производно-технолошке целине која служи за производњу предмета или вршење услуга од посебног значаја за одбрану земље (члан 66. став 1);
- 3) ако као корисник објеката од посебног значаја за одбрану не предузима прописане мере заштите тих објеката (члан 67. став 2);
- 4) ако се при пројектовању, изградњи и реконструкцији инвестиционих објеката и склоништа и изради просторних и урбанистичких планова не придржава посебних услова и захтева у погледу одбране или не поступа у складу с посебним мерама и захтевима Министарства одбране (члан 68);
- 5) ако не обезбеди првенствено превозење односно вршење услуга за потребе Војске Србије за време ратног или ванредног стања или при мобилизацији Војске Србије (члан 73);
- 6) ако своје припреме и извршавање других задатака и послова не усклади са Планом одбране Републике Србије и одлукама и захтевима надлежних органа (члан 24. став 2. тачка 3) и члан 82. став 1);
- 7) ако не изради план одбране и ако не изради план развоја (члан 24. став 2. тачка 4), члан 28. тачка 2), члан 29. став 2. тачка 1) и члан 84. став 1);
- 8) ако не усклађује планове одбране у складу с насталим променама и потребама (члан 85. став 2);
- 9) ако надлежном органу не доставља извештаје о спровођењу припрема за одбрану (члан 86. став 2).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 20.000,00 до 35.000,00 динара и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 20.000,00 до 35.000,00 динара и лице у државном органу чију је одговорност утврдио надлежни орган.

Члан 114

Новчаном казном од 500.000,00 до 1.000.000,00 динара казниће се за прекршај правно лице:

1) ако у обављању своје редовне делатности не врши послове одбране земље који се односе на планирање, организовање, припремање и оспособљавање за рад у ратном или ванредном стању (члан 62. став 1);

2) ако не планира мере за рад у ратном или ванредном стању којима се обезбеђује вршење производне односно услужне делатности, у складу с потребама утврђеним Планом одбране Републике Србије (члан 64);

3) ако надлежни орган пре издавања одобрења за изградњу и реконструкцију објеката и постројења који се налазе у близини објеката, инсталација и уређаја, који су намењени потребама одбране или су од посебног значаја за одбрану не прибави сагласност Министарства одбране (члан 69. став 2);

4) ако при избору, изградњи или развоју великих техничких система значајних за одбрану земље, или при набавци техничког средства значајног за функционисање тог система не обезбеди усклађеност тог система с потребама одбране земље, или ако с програмом који се односи на изградњу и развој тог система не упозна надлежни орган, или ако не поступи по захтеву надлежног органа (члан 70. ст. 1. и 2);

5) ако без претходног одобрења или противно издатом одобрењу увезе или извезе производ, предмет или уређај од посебног значаја за одбрану земље (члан 72. став 2);

6) ако при доношењу основа газдовања шумама с посебном наменом за потребе одбране земље не поступи по захтеву надлежног органа или ако се у спровођењу тих основа не придржава тог захтева (члан 74);

7) ако на прописани начин не извршава обавезу информисања грађана (члан 75);

8) ако не израђује посебне планове којима обезбеђује извршавање својих обавеза у случају елементарних и других већих непогода у миру (члан 82. став 2);

9) ако не извршава обавезе из Плана одбране Републике Србије, или не поступа у складу с одлукама Народне скупштине, Владе и председника Републике у ратном или ванредном стању, или не предузима планиране мере за рад и вршење своје делатности у тим условима (члан 92);

10) ако по сазнању за напад на земљу не поступи по обавезама утврђеним Планом одбране Републике Србије не чекајући наређење надлежног органа (члан 95);

11) ако не предузима мере из оквира својих надлежности, у складу с наредбама и другим актима председника Републике односно надлежних органа, на територији на којој је проглашено ванредно стање (члан 96);

12) ако не предузима прописане мере на заштити тајних података (члан 102);

13) ако истиче и носи знак, симболе и друга обележја Министарства одбране на начин којим се нарушава углед Министарства одбране (члан 14а);

14) ако без одобрења министра одбране користи назив, симболе и друга обележја Војске Србије (члан 33. став 3).

Новчане казне из става 1. тач. 13) и 14) овог члана односе се и на удружења.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 35.000,00 до 50.000,00 динара и одговорно лице у правном лицу.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном у износу од 35.000,00 до 50.000,00 динара и лице у државном органу чију је одговорност утврдио надлежни орган.

Члан 115

Новчаном казном од 300.000,00 до 500.000,00 динара казниће се за прекршај предузетник:

1) ако не планира мере за рад у ратном и ванредном стању којима се обезбеђује вршење производне односно услужне делатности, у складу с потребама утврђеним Планом одбране Републике Србије (члан 64);

2) ако не извршава обавезе по захтеву надлежних органа за приоритетном производњом и услугама у складу с уговором (члан 65);

3) ако без сагласности надлежног органа измени намену производно-технолошке целине која служи за производњу или вршење услуга од посебног значаја за одбрану земље (члан 66. став 1);

4) ако се при пројектовању, изградњи и реконструкцији инвестиционих објеката и изради просторних и урбанистичких планова не придржава посебних услова и захтева у погледу потреба одбране или не поступи у складу с прописаним мерама и захтевима Министарства одбране (члан 68. став 3);

5) ако истиче и носи знак, симболе и друга обележја Министарства одбране на начин којим се нарушава углед Министарства одбране (члан 14а);

6) ако без одобрења министра одбране користи назив, симболе и друга обележја Војске Србије (члан 33. став 3).

Члан 116

Новчаном казном од 10.000,00 до 50.000,00 динара казниће се за прекршај грађанин:

1) ако не поступи по распореду на друге дужности у ратном и ванредном стању, по одлуци надлежног органа (члан 47. став 2);

2) ако након проглашења ратног или ванредног стања не настави обављање послова на свом радном месту (члан 52. став 1);

3) ако након проглашења ратног или ванредног стања одбије да поступи по измењеном распореду или по распоређивању у друга правна лица (члан 52. став 2);

4) ако не поступа по налогу надлежног органа када је утврђена војна, радна или материјална обавеза односно обавеза учешћа у цивилној заштити (члан 60).

Члан 117

За неизвршавање послова и задатака одбране, поступање супротно закону и одлукама надлежног органа и за остале радње које имају елементе кривичног дела, одговорност се утврђује у складу с прописима о кривичној одговорности.

Глава XII

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 118

Влада и други органи државне управе, који су овим законом овлашћени за доношење прописа за извршавање овог закона, те прописе донеће у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

План одбране Републике Србије донеће Влада у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Прописи донети ради извршења Закона о одбрани ("Службени лист СРЈ", бр. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99 и 3/02), остају на снази до доношења прописа за извршење овог закона, осим одредаба које су у супротности с овим законом или другим законима.

Члан 119

Министарство одбране и други органи државне управе ускладиће своју организацију и рад на извршавању послова и задатака одбране у складу с овим законом, у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Даном ступања на снагу овог закона, Министарство одбране и Војска Србије настављају да користе средства за посебне намене за потребе одбране и Војске Србије.

Члан 120

До доношења Плана одбране Републике Србије, у случају угрожености Републике Србије и њених грађана примењује се План одбране државне заједнице Србија и Црна Гора.

Члан 121

Органи аутономних покрајина, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица, као и предузетници дужни су да у року од шест месеци од доношења прописа из члана 118. овог закона, усагласе своја општа акта и планове одбране, у складу с овим законом и прописима који су донети на основу њега.

Члан 122

До доношења прописа о материјалној обавези грађана и правних лица, остају на снази одредбе чл. 26. до 30. и члана 39. Закона о одбрани ("Службени лист СРЈ", бр. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99 и 3/02) и подзаконска акта за њихово извршавање.

Члан 123**

(Престао да важи)

Члан 124

До доношења прописа о цивилној заштити, остају на снази одредбе чл. 49. до 66. Закона о одбрани ("Службени лист СРЈ", бр. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99 и 3/02) и подзаконска акта за њихово извршавање.

Прописи донети на основу чл. 73. до 86. Закона о одбрани ("Службени гласник РС", бр. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93 и 48/94) остају на снази до доношења Закона о цивилној заштити.

Члан 125

Ради информисања јавности о законским променама у области одбране и Војске Србије и другим законима који се односе на безбедност земље и међународну сарадњу у области одбране и војну сарадњу, Министарство одбране два пута годишње објављиваће информације за јавност с листом закона и објашњењем о законским променама.

Прву информацију из става 1. овог члана Министарство одбране објавиће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 126

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) Закон о одбрани ("Службени лист СРЈ", бр. 43/94, 11/95, 28/96, 44/99 и 3/02), осим одредаба чл. 26. до 30. и члана 39, одредаба Главе VI - Безбедност и мере заштите (чл. 67. до 86) и одредаба чл. 49. до 66, које остају на снази до доношења посебних закона;

2) Закон о мерама за случај ванредног стања ("Службени гласник РС", број 19/91);

3) Закон о одбрани ("Службени гласник РС", бр. 45/91, 58/91, 53/93, 67/93 и 48/94), осим одредаба Поглавља VI - Цивилна заштита (чл. 73. до 86), које остају на снази до доношења Закона о цивилној заштити.

Члан 127

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Самостални чланови Закона о изменама и допунама Закона о одбрани

("Сл. гласник РС", бр. 10/2015)

Члан 50

Прописи за извршење овог закона донеће се у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 51

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".

Самостални чланови Закона о изменама и допунама Закона о одбрани

("Сл. гласник РС", бр. 36/2018)

Члан 34

Прописи донети за извршавање Закона о одбрани ("Службени гласник РС", бр. 116/07, 88/09, 88/09 - др. закон, 104/09 - др. закон и 10/15) ускладиће се са одредбама овог закона у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 35

Прописи за извршавање овог закона донеће се у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 36

Уредба о критеријумима и поступку доделе средстава за учешће у финансирању програма рада удружења која се заснивају на активностима од значаја за одбрану ("Службени гласник РС", бр. 100/08, 3/14 и 37/15) примењује се до ступања на снагу прописа којим ће бити уређени критеријуми и поступак за стицање статуса удружења од посебног значаја за одбрану и додела средстава за финансирање пројеката и активности удружења у областима од значаја за одбрану.

Члан 37

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".